

MOROS I CRISTIANS DE LA VILA D'ALZIRA 2023

29 de setembre a l'1 d'octubre

Festa d'Interès Turístic

UNDEF
MOROS I CRISTIANS

Maxim Domenech

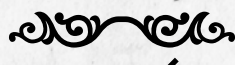
Compartimos tus metas

ALQUILER DE **MAQUINARIA Y VEHÍCULOS**

VISITA LA WEB

Iniciem una festa esplendorosa, una festa de colors i vestits cridaners amb carrers engalanats per la gent que la viu; una festa de música, d'art i cultura i d'història arrelada en la terra; una festa de cercaviles que omplin la ciutat amb uns sons rítmics que acaronen l'oïda i altres sons atronadors que recorden antigues batalles. Totes les armes ens valen per a la joia festera: lletres i espases, amoretes i llances, calderetes i arcabussos, parlaments i desfilades.

Una joia de festa que obri la tardor, si tardor, això que està desapareixent per la continuada calor, amb tantes sensacions alegres com els gínjols contents de la dita popular. Amb tantes sensacions diferents com penjolls de raïm hi ha a les vinyes i parres esperant a fer-se immortals convertits en vi. Tantes sensacions com grans rojos tenen les magranes madurades per la lluna i que oferim a les deesses protectores. Tantes sensacions com sorolles hi havia a l'entrada de molts dels nostres horts, ja desapareguts els fruits i els horts. Les recordeu? Fruïtes que perduren, que es transformen o que es perden en la memòria com tantes coses.

Una tardor que la festa ompli de records de llargues batalles i conquestes, de reis i reines que s'han quedat entre nosaltres i que conservarem en les memòries convertides en mites i llegendes perquè les conteu i rechteu fins que es queden i perduren com els fruits que nomenàvem abans i així visquen en companyia nostra amb qualsevol dels nous artefactes que usem a diari.

BENVINGUTS I BENVINGUDES!

J. CAMPOS

GRUPOS ELECTRÓGENOS

COMPRESORES

ALQUILER Y VENTA DE MAQUINARIA PARA LA CONSTRUCCIÓN

Pol. Ind. Sant Joanet · C/ Tordera, 3 · 46669 Sant Joanet (Valencia)
info@jcamposmaquinaria.com · www.jcamposmaquinaria.com
Tel.: 96 259 11 95 · Móvil: 667 601 440

TU CLÍNICA DE MEDICINA ESTÉTICA

ALZIRA - ALGINET - VALENCIA

CITA PREVIA: 625 31 15 22

 Dra.
Lidici Santana
MEDICINA ESTÉTICA

Salutació alcalde d'Alzira

La festa de Moros i Cristians a Alzira ja té una identitat pròpia, és un referent festiu més de la nostra ciutat i ompli els últims dies de setembre i els primers d'octubre la nostra ciutat de música, vestits espectaculars i alegria.

La gran responsable que la festa haja arrelat a Alzira és la Federació de Moros i Cristians de la Vila d'Alzira, que, amb el seu treball incansable, va aconseguir que fora declarada d'interés turístic local i que cada any se supera per a fer-nos revivre el que seria trobar-nos en l'Al-Jazirat Suqr del segle XIII.

La màxima representació de la festa enguany està reservada a les dones, la qual cosa m'alegra enormement i deu servir de referència a altres activitats festives. Començant per la nova presidenta de la Federació de Moros i Cristians de la Vila d'Alzira, Creu Casañ Sampedro –a qui li desitge que tinga un gran mandat–, i continuant amb la capitana, Adela López Santapau, de la fil·la Contrabandistes-Bandoleres, que estic convençut que fruirà enguany moltíssim. I com no pot ser d'una altra manera, Maria José Roman, que representarà na Violant un any més i que és una embaixadora magnífica dels Moros i Cristians de la Vila d'Alzira. A les tres, la meua felicitació i el meu millor desig.

Per a acabar, vull animar la ciutadania alzirenya a eixir al carrer a participar de la festa amb totes les activitats programades els dies 29 i 30 de setembre i 1 d'octubre i especialment a viure la gran entrada mora i cristiana, que serà magnífica.

Que tingueu unes festes de Moros i Cristians de la Vila d'Alzira 2023 magnífiques.

Salutacions.

Alfons Domínguez
alcalde d'Alzira

Salutació regidora de festes

Como ya va siendo tradición, Alzira se adentra en el otoño reviviendo, de una forma lúdica, la conquista de la ciudad por el Rey Jaume I.

Durante el primer fin de semana de octubre, las calles de La Vila celebran con las marchas moras y cristianas, año tras año, una fiesta ya consolidada en nuestra ciudad. Es un gran honor para mí dirigirme por primera vez como concejal de fiestas al mundo de la fiesta que organiza la Federación de Moros y Cristianos de la Vila, a los alzireños y vecinos de la provincia.

Y sí, me dirijo también a nuestros vecinos de la comarca, ya que gracias a la gran labor de los miembros de las filaes y de sus numerosas visitas representando a nuestra gran ciudad, por toda la Comunidad Valenciana, cada vez son unas fiestas con más valor, prestigio y calidad. La Junta Directiva de la Federación de Moros y Cristianos de la Vila, ha preparado una serie de actos tradicionales que engrandecen la fiesta.

Desde estas líneas, quiero invitar a nuestros vecinos y visitantes, a que se sumen a participar en estas fiestas.

Por último, quiero felicitar a la capitana 2023 Adela López Santapau y a la favorita Daniela España de la Filà de Contrabandistes-Bandoleres; a la Presidenta de la Federación Creu Casañ y Junta directiva por la gran labor que realizáis, y a todos los festeros y festeras que forman esta gran familia.

Desde el Ayuntamiento y la Concejalía de fiestas, siempre estaremos con vosotros.

Buenas fiestas.

Mar Chordá Rodríguez
regidora de festes

Salutació regidor de cultura

Un any més celebrem les festes de Moros i Cristians a la nostra ciutat i els carrers s'omplin d'alegria, música i tradició.

Primerament, vull reivindicar la importància d'aquestes festes en el context social alzireny, ja que han aconseguit trobar el seu lloc dins de la idiosincràsia alzirenya fins al punt de consolidar-se com a festa de referència en tota la Ribera. El rerefons cultural i històric que aporta la festa de Moros i Cristians a Alzira ja ens parla de la història d'un poble, d'una ciutat que no ha parat d'avançar i que no ha perdut les seues arrels.

Com a regidor de Cultura, Modernització i Bon Govern pensé que hem de promocionar i potenciar totes aquelles festes que aconsegueixen ajuntar a les persones i treballar per un objectiu comú. Quan parle de cultura m'agrada potenciar-la en el seu eix transformador i vertebrador de la societat, ja que des d'aquest vessant podem transformar la realitat més pròxima a nosaltres. La cultura té eixa capacitat d'arribar a totes les persones perquè no coneix de fronteres i que a més és capaç de fer confluïr múltiples disciplines sobre si mateixa.

Les festes de Moros i Cristians d'Alzira han de servir per a crear ponts entre diferents manifestacions culturals i festives, de fet ja es donen aquestes relacions. Un clar exemple és la nova marxa mora Gazirat Suqar del compositor Antoni de l'Asunción, una peça musical excel·lent que engrandeix i dignifica més encara aquesta festa. És en aquest marc de col·laboració que hem de continuar treballant per tal de construir noves sinèrgies, aportant valor i enriquint les festes de Moros i Cristians.

M'agradaria acabar donant les gràcies i l'enhorabona a totes les persones que esteu treballant davant i darrere, preocupant-vos i cuidant el vessant cultural que és fonamental per a mantindre l'essència.

Que els tambors de batalla desperten als veïns i veïnes d'Alzira perquè ja estem en festes!

Israel Pérez
regidor de cultura

Salutació presidenta de la federació

Estimats amics i festers,

És un plaer per a mi disposar d'aquest espai per a saludar i al mateix temps agrair a tota la gent, col·laboradors, simpatitzants i amics de la nostra festa l'ajuda prestada per a que siga una realitat.

Gràcies a l'esforç comú, la nostra festa creix cada any i és més coneguda dins i fora de la nostra Alzira, omplint-nos d'orgull a qui formem part d'ella, ja que mostrem les arrels i la història de la nostra ciutat, fortament vinculada amb la figura de Jaume I i la València musulmana. Com sabeu, part important d'aquesta representació és la figura de Na Violant d'Hongria, figura que la nostra festa ha emprat per a ser l'ambaixadora de la nostra federació. Aquests dos anys, Maria José Roman ha sigut nostra Na Violant, ambaixadora perfecta de nostra festa a la que des d'ací vull donar-li les gràcies i l'enhorabona per la seua tasca.

La nostra festa no seria possible tampoc sense la predisposició i bon fer dels nostres festers i festeres, membres de l'assemblea i directius de la federació. Sols ells saben la quantitat de temps, esforç, treball i el cost econòmic que comporta dur a terme unes festes dignes i treballades. Gràcies a tots i cadascú d'ells.

Enguany la capitania de la nostra ciutat recau en la comparsa de les Contrabandistes Banderes del bàndol cristià, amb la seua Capitana 2023 Adela López i Abanderada Encarna Sifre formen un grup de dones de caràcter, empoderades i independents que han demostrat que tot allò que es proposen és possible. La federació està a la vostra disposició per ajudar-vos i donar-vos suport, el nostre únic desig és que gaudiu d'una capitania immillorable.

Per últim, agrair a l'Ajuntament d'Alzira per la seua predisposició i atenció a les nostres festes, pilar fonamental de funcionament i convivència amb els veïns. Alzirenys i alzirenyes, veïns de la comarca, vos esperem en les nostres festes!

Creu Casañ Sampedro
presidenta de la federació

Salutació presidenta UNDEF

Per fi s'acosten les Festes de Moros i Cristians de nou! Arriben per tornar-nos la il·lusió, que tanta falta ens fa en els temps que corren. Il·lusió per desfilars en les entrades, per assistir i organitzar els actes, per posar-nos el tratge, per escoltar els primers compassos d'un pasdoble, per sentir l'aroma de la pólvora, per trobar-nos en les filaes i brindar amb les companyes i els companys...

A voltes no ens donem compte de com de necessària resulta l'alegria de compartir moments tan irrepetibles com eixos i d'honrar unes tradicions que no es queden estancades, sinó que van cada any avançant i millorant. Tot això és la Festa, en majúscula: una oportunitat de generar cohesió, harmonia, i també de fer poble, amb pas ferm i també amb un somriure.

Reivindiquem-nos com allò que som, una expressió cultural de primera magnitud que té la impagable qualitat de ser també pròxima, que és al mateix temps extraordinària i familiar, i que connecta amb la intimitat de cadascú i també amb tot el que ens uneix a les persones.

Gaudim de les nostres festes i actes plenament, amb la consciència de formar part d'un trosset de la nostra història col·lectiva, que anem escrivint cada dia. I continuem treballant per enaltir-les i per fer que el nostre poble estiga ben orgullós del que representen.

Un any més, en nom de la UNDEF volem saludar amb germanor a la Federació de Comparses i Filaes d'Alzira, a totes les festeres i festers, i a tot el poble d'Alzira, amb motiu de les vostres Festes de Moros i Cristians.

Representeu, més que ningú, eixe entusiasme, eixa emoció, en definitiva l'esperit de fer festa. Ens veiem molt prompte!

Visca Santa Catalina!

Visca la Festa!

Pepa Prats Montava
presidenta de la federació Alzira

Salutació Capitana Cristiana

Poc a poc han passat els anys i ja estem a les portes de la nostra nova capitania. La segona en la nostra curta vida com a filà. Sembla l'altre dia quan en el 2012 unes quantes xiques prepararen la que va ser la primera capitania. Una capitania treballada amb molta il·lusió i esforç i que va resultar una grata experiència per a totes. I això que la nostra vida festera estava encara començant!

Avui, 11 anys després, la meua filà m'ha brindat l'oportunitat d'ostentar el càrrec de Capitana Cristiana. Un honor que m'ompli d'alegria i d'orgull, però que suposa una gran responsabilitat.

El camí no està essent fàcil, molta feina, molt de temps invertit i, sobretot, nervis. Però sé que al final valdrà la pena tot aquest esforç.

El dia 30 de setembre les tropes de la Creu prendran els carrers de la Vila d'Al-Yazirat Suqar i al front d'elles la seua Capitana i la ciutat tornarà a ser cristiana, enguany Contrabandista –Bandolera!

No voldria acabar sense donar les gràcies a la meua filà, als amics i a la família pel suport incondicional i tan necessari en aquest any de Capitania.

¡AVANT LA CAPITANIA CONTRABANDISTA – BANDOLERA!

Adela López Santapau
Capitana Cristiana

Na Violant d'Hongria Mª José Román Lozano

PROGRAMA DE LES FESTES DE MOROS I CRISTIANS DE L'ANY 2023

La festa de Moros i Cristians d'Alzira de l'any 2023 està prevista que se celebri del 29 de setembre a l'1 d'octubre de 2023.

• Dissabte 9 de setembre de 2023

(19:30h) **NA VIOLANT I PRESENTACIÓ DE CÀRRECS.**

L'itinerari de la processó cívica de Na Violant (18:30h) anirà des del seu domicili al carrer Salvador Perles 11, fins al Gran Teatre on es farà la presentació de càrrecs de les filaes i comparses.

Presentació de càrrecs i pregó de festes amb Diego Gómez

Vi d'honor en acabar l'acte a La Parrilla.

• Des dijous 14 de setembre fins el dijous 28 de setembre **EXPOSICIÓ DEL CONCURS DEL CARTELL DE FESTA 2023** a la Casa de la Cultura.

• Del dijous 28 de setembre al diumenge 1 d'octubre **CAMPAMENT FESTER I MERCAT MEDIEVAL:**

- **28 de setembre a partir de les 18h** muntatge del campament fester.

- **29 de setembre a les 20:00 hores** ENTRADA FALSA: eixida des de la plaça Generalitat fins la plaça del Regne per l'avinguda dels Sants Patrons.

En acabar es farà l'AMBAIXADA, representació de la conquesta cristiana de la ciutat.

Sopar de germanor a la plaça del Regne i actuació musical.

• 30 de setembre a les 12:00

PASSACARRER: plaça del Mercat, carrer Faustino Blasco, carrer Calderón de la Barca fins a plaça Major i tornada.

ENTRADA DE MOROS I CRISTIANS: des de les 18:00h a 21:30 h:

L'ENTRADA DE BANDES a les 18:00 hores amb el següent recorregut plaça del Regne, avda. Sants Patrons, carrer Correus, carrer Major Santa Caterina, plaça de la Constitució, carrer Salvador Enguix i avda. Luís Súñer. Concentració de músics a l'alçada del número 14 de l'avinguda Luís Súñer per interpretar una peça conjunta a les 18:00h, *75 anys*, dirigida pel propi compositor Seguidament LA DESFILADA GENERAL es desenvoluparà pels següents carrers: avda. Luís Súñer (des del CEIP Alborxí), carrer Salvador Enguix, plaça de la Constitució, carrer Major Santa Caterina, carrer Correus i avda. Sants Patrons fins la plaça del Regne. Sopar de germanor a la plaça del Regne i actuació musical.

• 1 d'octubre d'11:00 hores a 13:00h **OFRENA A SANTA CATERINA:** Eixida des de la plaça Major amb les ofrenes.

DINAR DE CLOENDA amb entrega de premis i reconeixements festers a La Parrilla

Alzireños,
¡traemos ofertas para conectar
 a moros, cristianos y contrabandistas!

LLÉVATE

FIBRA

**MÓVIL
50GB**

120GB
EXTRA GRATIS**

19'90€*

(mes IVA incluido)

14'90€*

(mes IVA incluido)

LLAMADAS
ILIMITADAS

alma
TELECOM
by
populoos
internet + portales

*Precio sujeto a la contratación de una tarifa móvil.
 **Para nuevas altas hasta el 30 de septiembre de 2023

FIBRA

WIMAX

MÓVIL

FIJO

TV

ALARMAS

Skappate
by Maxim Domenech

CONSIGUE UN **5%**
DE DESCUENTO CON
EL CÓDIGO: **ESTIU23**

alquiler de campers y autocaravanas

653 283 998

www.skappate.com

contacto@skappate.com

PROGRAMACIÓ

DISSABTE, 9 DE SETEMBRE

18:30 Replega de Na Violant al seu domicili
19:30 Presentació de càrrecs i Pregó al Gran Teatre.
21:30 Ví d'honor a la Parrilla (avda. Sants Patrons)

DIJOUS, SETEMBRE 28

18:00 Muntatge de campament fester.

DIVENDRES, 29 DE SETEMBRE

07:00 Muntatge de campament fester.
19:30 Inauguració del Mercat Medieval
20:00 Entrada Falsa des de la plaça Generalitat fins la plaça del Regne, per l'avinguda dels Sants Patrons.
21:00 Representació de l'Ambaixada a les Muralles de la plaça del Mercat i castell de focs artificials.
22:00 Sopar de germanor al campament fester.
23:30 Discomòbil o actuació musical

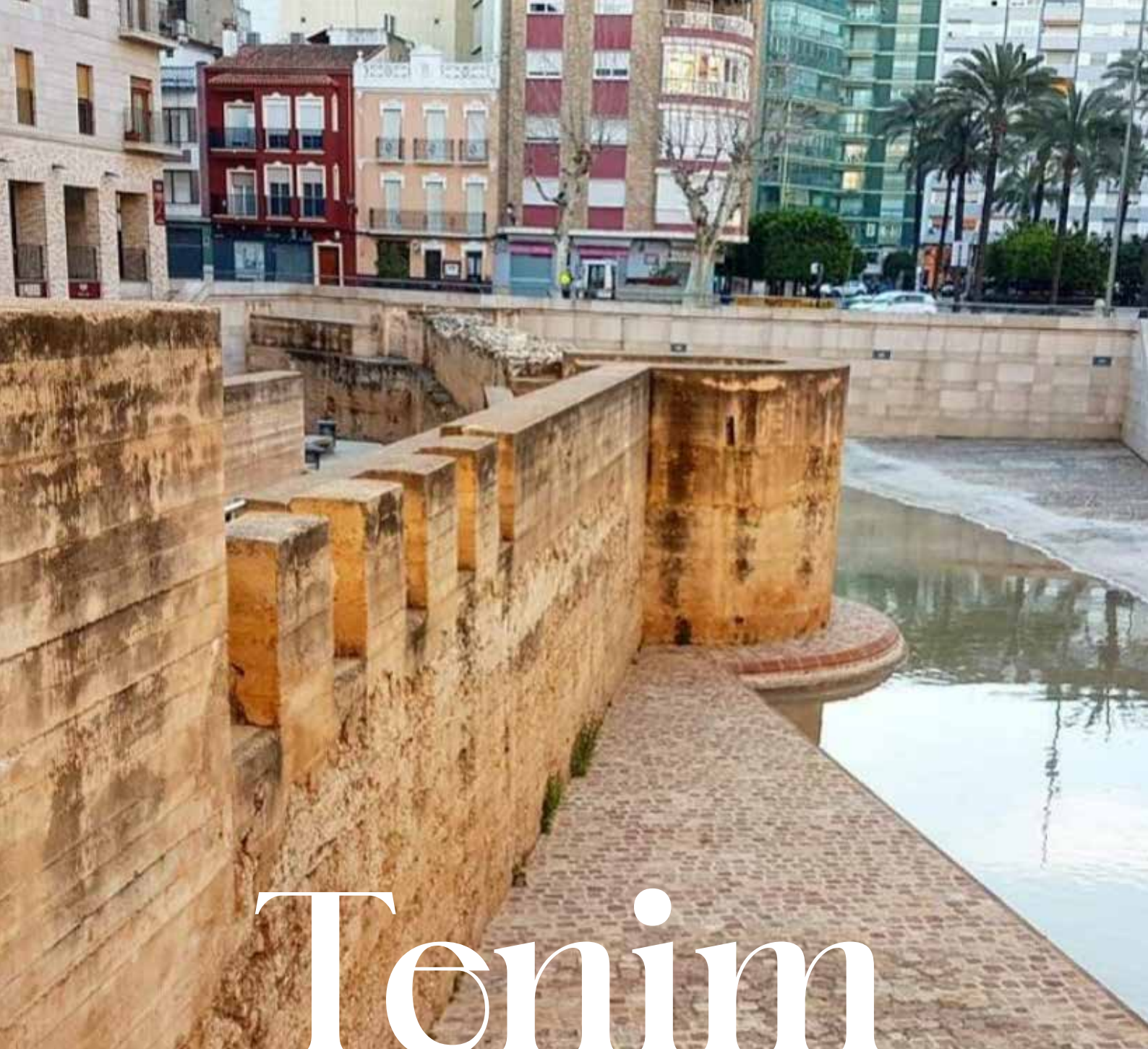
DISSABTE, 30 DE SETEMBRE

09:00 Esmorzar de germanor al campament.
11:00 Activitats infantils.
12:00 Cercavila.
14:00 Dinar al campament.
18:00 Entrada de bandes
19:00 Entrada mora i cristiana i en finalitzar castell de focs artificials.
22:00 Sopar de germanor.
23:30 Discomòbil

DIUMENGE, 1 D'OCTUBRE

07:30 Desmuntatge del campament.
09:00 Esmorzar de germanor.
12:00 Cercavila amb ofrena a Santa Caterina des de la Plaça Major.
14:30 Dinar cloenda de festes a la Parrilla.

(La Federació de Moros i Cristians d'Alzira es reserva el dret a poder canviar qualsevol cosa per motius d'organització)

Tenim fesha

Comparsa Alborxins

El nombre de la Comparsa proviene de la partida l'Alborxi de nuestra ciudad. Comparsa fundada por primera vez en 2001 con idas y venidas de los componentes hasta 2011, que ya los festeros se integraron en otras filás. En 2020 refundamos de nuevo la Comparsa un grupo de festeros con mucha antigüedad en nuestra fiesta, incluso contamos con algún fundador de la misma y muy ilusionados por sacar adelante nuestra querida Comparsa con gente muy trabajadora y con dedicación incondicional para poder disfrutar y seguir adelante con la tradición de nuestra Fiesta de Moros y Cristianos de la Vila de Alzira.

Components

Presidenta: Angela Valera

2020-21-23 · Festera desde 2005

Cabo Masculino: Fernando Vera

Pte. Asociación 2003-10

Festero desde 2001

Cabo Femenina: Conchin Vidal

Secretaria · Festera desde 2001

Casalero: Ricardo Ferrando

Festero desde 2003

Festera: Mª Rosa Ferrero

Festera desde 2022

Festera: Carmen Fons

Festera desde 2005 · Favorita 2011

Festera: Juani Garcia

Festera desde 2004

Naviolant en 2015

Antonio Iglesias

Festero desde 2016

Roberto Lopez

Festero desde 2020

Sonia Malo

Festera desde 2017

José Mata

Festero desde 2022

Rosana Mata

Festera desde 2016

Festera desde 2014

Genoveva Naranjo

Festera desde 2020

Vicente Plá

Presidente 2020

José Tortosa

Festero desde 2020

Ashley Anaya

Festera desde 2015

Neizan Anaya

Festero desde 2018

Aitana Juan

Festera desde 2020

Ferran Marti

Festero desde 2015

Arón Torres

Festero desde 2015

Pau Torres

Festero desde 2020

Alma Tortosa

Festera desde 2017

CONQUERIDORS

UN CAPITÀ , UNA FILÀ ... UNA CAPITANIA.

Acabades les dies de festa i arreplegats al nostre Masset, ara toca tornar a la normalitat. Sí, dic normalitat, perquè des de l'any 2020, que ens va tocar la **Capitania del Bàndol Cristià** fins que l'hem pogut dur a terme i eixir als carrers amb ella han passat coses, moltes coses, un fum de coses que sense esforç podem recordar: una Pandèmia, en majúscules; una guerra, un volcà...

Però aquesta xicoteta Filà no ha deixat d'il·lusionar-se en el projecte començat de la Capitania i amb el nostre Capità al davant, JC, hem plantat la cara ben alta i hem tirat avant amb tot i més que en vinga!

Recordeu? Començarem la Capitania amb una excel·lent presentació de l'Heràldica del Capità, on ens emocionàrem i divertírem a parts iguals.

En les festes de moros i cristians de la Vila d'Alzira d'enguany, els Conqueridors de la mà del seu gran Capità Joan Carles Costa desfilarem i passarem a formar part de la història de les nostres festes MIC.

Disfrutarem de tots i cadascun dels actes, tant dels organitzats per la Federació com dels nostres actes interns i en tots estiguérem a l'altura que es requeria. Dies de germanor i treball per a presentar ni més ni menys que la Capitania i tot el boato que comportava: hem tret als carrers d'Alzira 318 persones des del nostre Estendard fins a l'últim músic, hem estrenat la marxa cristiana "Costa Capità", l'adaptació de "Conan" i com sempre hem desfilat junt amb "Tafaners". Cal dir que tota la música ha sigut en directe i hem lluit uns vestits especialíssims (allò que es diu fets a posta) per a l'ocasió. No cal dir ni mencionar que hem obtingut el 1r premi de vestimenta especial. Maquillatges espectaculars i perfectes fins als últims detalls de dents i d'ungles. I cadascuna de les tres ben formades esquadres i roponà (*) llüiren perfectes.

Emoció especial en vore eixir el Capità del nostre Masset, de la nostra casa. Sorprenent-nos a tots amb un vestuari de disseny increïblement magnífic.

I no sols hem tingut Capitania sinó que també el nostre company de filà, Rafa Fita ha estat la persona encarregada de representar el nostre rei Jaume I, portant del braç la seua dona Majo Román que ha estat elegida Na Violant d'Hongria i a la qual la nostra Filà ha fet entrega de la corona que va lluir en tots els actes festers. Com podeu veure, l'orgull de la filà i els sentiments estan presents en tots els moments.

Ens queda donar les gràcies i ser agraïts amb totes les persones que ens han recolzat en tot el procés, i als cuiners i als amics de les comparses, als Templaris, als Mosqueters, els Guzmans, etc ... I un fum més d'amics i amigues que han arrimat el muscle des de la Falla Plaça del Forn als amics d'Alcoi, Albaida, Alzira fins i tot als de València. I segur que ens oblidem d'algu, però demanen disculpes i perdó.

Espere que els veïns d'Alzira que han assistit als actes i els/les festers/es de la Federació hagen fruit de la capitania tant com nosaltres. I agraïm l'ajuda i col·laboració de persones, filaes i entitats que han contribuït a fer més gran la Capitania.

Els Conqueridors d'Alzira tenim les portes obertes a la bona gent i volem que la festa continue sent Mora i Cristiana amb tota la seua essència i les nostres particularitats pròpies de cada filà.

Donem pas a les Contrabandistes Bandoleres 2023 i sols ens resta dir: Visca Santa Caterina i Avant la Festa !!!

(*) Part del seguici que anunciava l'arribada del capità.

Components

1 Arribas Lozano José Lorenzo
2 Bernia Martí David
3 Estela Marrades Buenaventura
4 Cardona Aviñó José Manuel
5 Castany Colomina Tomás
6 Castillo Ferrer Bernardo
7 Castillo Pla Vicent
8 Chillarón Chacón Francisco
9 Conderana Bermúdez José
10 Domínguez Utrero Francisco
11 España Sanjuan Agustín
12 Fernández Peña Miguel Ángel
13 Fresquet Gómez Toni
14 Martí Gozalbo Juan Joaquín
15 Rentero González José
16 Sáez Hidalgo David
17 Santacreu Silvestre Juan
18 Signes Peretó Marcos
19 Zanón Juan José

Components directiva

Primer Tró: David Mercado i Garcia
Darrerè Tró: Manuel Joaquin Carrión i Martí
Secretari: D. Josep Bernat Iborra i Tafari
Tesorer: Joan Carles Costa i Gonzalvo
Delegat De Masset i Festes: Emilio Rafael Alfonso i Sifre
Delegat Arxiu: Juan Ortega I Pelufo.
Vocal: Juan Manuel Merenciano I Bellis.
Festers De Dret: David Gabardo I Albert
Silver Carrión I Martí
Vicent Esteve I Catala
En Juan Sayol I Peris
Vicent Valls I Soler
Edgar De Lamerced I Talens
Pau Adam I Garés
En Jordi Valls Gonzalez

Festers Inf:
Leia Mercado I Vera.
Ashley Royo I Bernabé.
Leire Silvent Rios.
Aitana Carrión I Garrigues.
Ariadna Carrión I Garriges.
Indara Adsuar I García.
Iria Ibor I Esteve.
Pau Valls I Llacer.
Blanca De La Merced I Just.

CORSÀRIES

Una història vull contar-vos
De com es va formar
Una filà de dones valentes
Per Alzira defensar.

Una vegada reunides
Amb l'herbero en la ma
Es van jurar amb un brindis
Servir al rei Jaume I i a la seua dona Na Violant.

Feres com elles soles
Naveguen per la mar
Guaitant que les forces mores
No ens vingueren a abordar.

Braves i guerreres eren
Conegudes al Mediterrani sencer
Les Corsàries de la Ribera es deien
Per defensar les terres valencianes i el Xúquer també.

A la cova del pirata Dragut
El vaixell corsari s'amarrava
Per a fer incursions a terra
I conquerir la terra enyorada.

Amb barques pugen pel Xúquer
Per arribar a l'Alzira adorada
Carregades amb els baguls
I les banderes guanyades a la batalla

Amb les seues millors gales
Sols com elles saben lluir
Arriben per les muralles
Per desembarcar el botí.

Ja s'acosten pel ponent
Belles sirenes de la mar
Desfilant pels carrers
I a la gent enlluernant.

Joies, sedes i calaveres
Als seus vestits llueixen
Mocadors, barrets i llavis rojos
Pels carrers exhibeixen.

Per fi arriben davant del rei Jaume
Que les estava esperant
Per a que li conten les històries
De les batalles a la mar.

"Senyor, estes son les banderes
Que per a vos hem guanyat
I les joies i els tresors
Per a nostra Na Violant."

Tots son aplaudiments i reverències
Per a estes belles guerreres
Que a la mar lluiten
Per defendre Alzira de les gestes mores.

Visquen les Corsàries de la Ribera
Visca la terra de Maria, Gràcia i Bernat
Visca el rei Jaume I
I la reina Na Violant.

Per Alzira totes a una:
"A l'abordatge!"
Contra tot enemic lluitarem
Per tindre una vila cristiana
La nostra vida donarem.

Mª Luz Trinidad

Components

1 Mª Lucía Trinidad Francés
2 Betlem Santacreu Trinidad
3 Isabel M Zanón Hernández
4 Rosa M Gómez Lozano
5 Laura Pla Oliver
6 Matilde Pla Oliver
7 Gema Sanmartín Vázquez
8 Isabel M Aguilar López
9 Lucía Zanón Pérez
10 Begoña Gómez Gregori
11 Mª Rosario Grande Ordaz
12 Natividad Sáez Sancho
13 Lorena Murariu
14 Naima Araujo Blasco
15 Mª Isabel Bonastre Palomares
16 Isabel Vergara Gil
17 Ana Isabel Martínez Pérez
18 Adela García Martínez

1 Martina Albelda Zanón
2 Paloma Sáez Gómez
3 Ada Chillarón Pla
4 Alejandra Gomis Sanmartín
5 Marcos Signes Zanón
6 Lucía Signes Zanón
7 Valeria Zanón Peris
8 Estrella Sanmartín
9 Alba Aguilar

Components directiva

Primer tro, Laura Pla
Organització, Mª Luz Trinidad
Secretària, Betlem Santacreu
Loteria, Mati Pla
Tresorera, Isa Zanón
Indumentària, Rosa Gómez i Gema Sanmartín
Disseny, Isabel Aguilar
Avituallament, Sari Grande

CREUATS RIBERENCS

Els orígens de les festes de Moros i Cristians al llarg del nostre territori està en la edat mitjana com una representació fictícia de les batalles entre moros i cristians en el període de la reconquesta. A Alzira es recorda aquell temps guerrer el primer cap de setmana d'octubre en honor a Santa Caterina i són festes declarades d'Interès Turístic Local des de l'any 2016.

La filà Creuats Riberencs té els seus inicis en la persona de Joan Gómez, membre i fundador de la filà Conqueridors el qual, amb un grup d'amics, decideixen fundar dos filaes, la dels Creuats i la dels Riberencs. Fou a l'any 2008 quan estes dos filaes se fusionen i surt la ja coneguda i definitiva filà de Creuats Riberencs amb 12 membres inicials que aniran augmentant. Aquesta filà va obtindre dos capitànies els anys 2010 i 2018 amb José Arribas i Agustín España com a capitans.

Des de sempre els Creuats Riberencs han volgut apostar perquè els músics d'Alzira i concretament la Societat Musical d'Alzira participaren de la festa local de Moros i Cristians, i per eixe motiu l'any 2018 signà un conveni de col·laboració amb dita societat musical encapçalada pel primer Tro i capità cristià amb motiu del dècim aniversari de la filà. Amb aquest motiu de l'aniversari, és composada la marxa cristiana, símbol i himne d'aquesta filà pel mestre Ramón Grau i Soler. També en l'any 2018 els Cristians i Creuats Riberencs en un acte

de solidaritat lliuren un xec de 1.000€ a l'entitat Aspanion. L'acte va tindre lloc a la tasca All Negre i va contar amb la presència del senyor alcalde Diego Gómez, la vice alcaldessa Isabel Aguilar i la presidenta de Aspanion, Reme Abad.

Any rere any, els Creuats Riberencs han participat i desfilat en els passacarrers de les festes de diferents poblacions com Picassent, Novelda, Dènia o en el Marítim de Valencia gaudint i lluint del seu esplendor de la festa i de la filà.

Cal ressaltar que esta filà participa cada any en moltes activitats culturals locals com la Romeria a la Murta, o el tradicional concurs d'espardenya que any rere any va arrelant per tota la comarca valenciana.

També la nostra filà ha creuat les fronteres internacionals i en varies edicions han participat en la Popoli Pop Cult Festival al poble italià de Bagnara Di Romagna, al sud de la ciutat de Bolònia. En aquesta fira internacional participen més de 20 països de tots els continents on predomina el folklore i la gastronomia típica de cada país.

Sens dubte, la Filà Creuats Riberencs és sinònim d'ambaixador, emissari i representant de la festa de Moros i Cristians fora de les fronteres d'Alzira i d'Espanya.

Toni Fresquet i Gómez (Creuat Riberenc)

Components

- 1 Arribas Lozano José Lorenzo
- 2 Bernia Martí David
- 3 Estela Marrades Buenaventura
- 4 Cardona Aviñó José Manuel
- 5 Castany Colomina Tomás
- 6 Castillo Ferrer Bernardo
- 7 Castillo Pla Vicent
- 8 Chillarón Chacón Francisco
- 9 Conderana Bermúdez José
- 10 Domínguez Utrero Francisco
- 11 España Sanjuan Agustín
- 12 Fernández Peña Miguel Ángel
- 13 Fresquet Gómez Toni
- 14 Martí Gozalbo Juan Joaquín
- 15 Rentero González José
- 16 Sáez Hidalgo David
- 17 Santacreu Silvestre Juan
- 18 Signes Peretó Marcos
- 19 Zanón Juan José

Components directiva Creuats Riberencs

- Primer Tro (President): Juanjo Martí Gozalbo.
- Darrer Tro (Vicepresident): Fran Dominguez Utrero.
- Caps de filà: Vicent Castillo Pla.
- Secretari: Jose Manuel Cardona Aviñó.
- Tresorer: Fran Dominguez Utrero.
- Delegat capitania: Fran Dominguez Utrero.
- Delegat Federació i enllaç amb Capitania: Juan Santacreu Silvestre.
- Delegat de loteries: Juanjo Martí Gozalbo.
- Delegat de festejos, intendència: Marcos Signes Peretó.
- Delegat d'indumentària: José Arribas Lozano.
- Delegat de festejos, muntatge i quartet: Tomás Castany Colomina.
- Compromisari Federació: Francisco Chillarón Chacón.

ELS DE LA VILA

La nostra comparsa, abans anomenada Comparsa Mora "Els de la Vila", va tindre el seu inici amb motiu del Mig Any Faller del Sector de la Vila a l'any 2001. En aquell temps la festa s'anomenava festa dels Moros de la Vila ja que fins l'any 2007 no es va incorporar cap comparsa cristiana, donant pas així a la institució dels bàndols Moro i Cristià. Els inicis de la Comparsa l'any 2001 foren sols d'homes col·laborant i intentant que a poc a poc la festa i nombre de comparses tinguera més participació.

Els hòmens fins l'actualitat desfilen vestits de tuaregs, encara que per innovar i desmarcar-se d'altres filaes, l'any passat 2022 desfilaren amb vestimenta d'africans.

Encara que la comparsa mora **"Els de la Vila"** sols era d'homes, les dones han participat activament en el desenvolupament de la festa, tant és així que l'any 2004 es va incorporar una filà de dones **"Les Mores de la Vila"**, les primeres de tota la festa (mateix any es va crear la fila de les Mercaderes), que de forma continuada fins a l'actualitat formen part de la festa caracteritzades per la seua indumentària africana donant color a la festa, participant i col·laborant junt a la resta de membres de la comparsa intentant aportar novetat, idees i iniciativa a tot.

Les de la Vila participen i treballen amb altres comparses de poblacions veïnes i germanes, anant a desfilat a les poblacions que ens requereixen i conviden (Marítim, El Perelló, Picassent, Carcaixent, Campanar (Valencia), Almàssera, entre altres...) donant a conèixer la

nostra festa i la nostra comparsa.

L'any 2014 al dinar de Germanor de la Festa el dia 5 d'octubre, Les de la Vila celebraren el seu X aniversari de la fundació i continuïtat de la Filà. A l'any 2011 va ser l'any de la primera Sultania de la Comparsa, repetint l'any 2019 de la mà del nostre fester i Sultà Voro Boluda, tan estimat i volgut per tots.

L'acte propi de la comparsa i que ens caracteritza, i és per tots conegut, és el "Sopar de Conill", (nom del fundador, Antonio Martínez, conegut pel malnom Conill) on totes les comparses de la nostra festa, i la gent vol compartir eixos moments especials amb nosaltres, participen en el nostre sopar de gala.

També la nostra comparsa és coneguda per deleitar al festers i amics amb els menjars que amb ganes i esforç els homes de la comparsa ens preparen, com la coneguda olla, torrades de corder i embotits entre altres i que poden gustar tot els festers i amics de la festa.

L'Any 2023 es un any molt especial per a la nostra comparsa ja que per primera vegada en la història de la festa de Moros i Cristians una dona és la Presidenta de la Festa, càrrec que recau en la festeria i Mora de la Comparsa de la Vila Creu Casañ, i això ens ompli d'orgull fester i d'orgull i satisfacció d'amigues.

Any rere any la comparsa unida amb germanor lliutem per fer la nostra festa més gran, donant-la a conèixer per tot arreu i col·laborant en tot allò que ens requereixen junt amb les altres comparses sense més pretensions que viure la festa juntes.

Components

DONES

Mª Carmen Alos Lairon
Vicenta Raquel Grande Almiñana
Judith Boluda Grande
Creu Casañ Sampedro
Sandra Felguera Fuster
Ana Fuster Ausina
Nuria Mañanes Torreira
Esther Martinez Climent
Milagros Martinez Climent
Mª Teresa Mengual Alós
Maria Tamarit Boluda
Inmaculada Nadon Boluda
Carla Ortega Castillo
Mónica Sala Pedro
María Carmen Sampedro Zacarias
Resu Sancho Caballero

HOMENS

Juan Miguel Anton Sancho
Tomás Gimenez Esteve
Juan Alfonso Gomez Aparicio
José Blas Palau Hidalgo
Ricardo Martinez Escribano
Isidro Belda España
Francisco Sirvent Ribes
Manolo Bernabé Muñoz
Victor Saez Badia

XIQUETS/ES

Yoel Ayen Torres
Noa Climent Valiente
Claudia Climent Valiente
Lía Ferrer Felguera
Nayara Gimenez Nadon
Izan Socuéllamos Torres
Marta Socuéllamos Torres
Aina Tamarit Boluda
Anna Mas Casañ

MERCADERS

El **Xato** se n'ha anat. Se n'ha anat de viatge, eixe viatge final que no té parades i que et porta, diuen, allà dalt. I per això ens ha tocat dir-li adéu i fins prompte i, a més a més, ens ha tocat mira el que deixa, el que ens ha guardat per als qui l'hem vist marxar. Tant Rafa com Bernardo, Mercaders de la Vila i familiars seus ens volen deixar unes línies escrites amb la intenció de recordar-lo enguany que ja no desfilarà amb tots i mostrar-li l'estima que li tenien ells i la Filà.

Què dir de Bernardo "el Xato" persona entra-nyable.? Del **Xato** es pot parlar com a persona i com a fester. Com a persona era molt de família primer els fills sempre. Per al seu cosí Rafa Calafat ho era tot, "com un germà major, sempre donant-me bons consells i fent-me costat amb tot. Mai he pogut obrir la boca que ell me la tapava fent-ho realitat". Bernardo, també cosí d'ell, comenta "estava molt arrimat i em deien "el primo". Tots els seus coneguts em coneixien per eixe nom i jo content i pagat". Com deia, el **Xato** volia tot el que fora millor i essencial per a tots, que estiguessen perfectament sempre. I després venien els amics. Per al Xato als amics no els podia faltar de res en tots els sentits. Per això cuinava, perquè no es preocuparen els altres. Mestre en la cuina d'un bon no res treia dinar per a tots i ensenyava a qui s'acostava com guisar fàcil i bé. Ens feia amics dels seus amics, creava família sense ser-ho, feia "rogle" com se sol dir. Els nostres aniversaris mai els podíem passar per alt, sempre hi havia que celebrar-los. Ell ens deia "dia que passa, no torna", tot ho arreglava en taula, dinant, sopant o simplement fent-se una cerveseta.

I, ara ve com a fester. Al **Xato** li agradava estar amb gent, estar envoltat d'amics i amigues i fer festa, molta festa! Però, atenció, els comp-tes clars, deia i es calfava el cap per buscar

de quina manera estaria tot el món bé. Faller i dins les comissions de la plaça de Sant Joan primer i després de la del carrer Doctor Ferran es recordat per com estalviava diners per a la festa, com sempre tenia bons consells per a qui estiguera en la direcció i en juntes falleres. Era un llibre obert amb idees molt clares i feia front comú amb tot aquell que li demanava ajuda i consell, tant pel càrrec com per company. S'estava al teu costat. Ara, no li feres la contra quan tenia raó que et posava al lloc ràpidament. Només en alçar la veu ja sabien tots que estava "cabrejat". Com que prepareu-vos! I en eixe moment actuava tant a nivell personal com fester.

Bernardo ens comenta que com a fester moro, sempre moro! S'involucrà en les festes de Moros i Cristians de Rafelguaraf en una comparsa del poble. Després a Alzira, es feu Mercader de la Vila fins els últims dies. El **Xato** portava l'essència festera en les venes, malalt i tot no faltava a cap convocatòria, ni esmorzaret de la filà. I encara ens emocionem en recordar la desfilara del seu net en els Mercaders al meu costat fent de cap de la comparsa Alfaiates.

Rafa, més sentimental es queda amb els bons temps passats en la seua companyia. Quins bons moments Xato! N'hem compartit de bons i de roïns però sempre avant, has sigut un gran lluitador. Ens ho has demostrat i tots els que t'hem conegut ho sabem, res més que dir ni res menys. Sempre et tindrà al meu cor, mai em podria haver imaginat que et trobaria tant a faltar, em sosté pensar que allà on estigues estaràs bé.

Des del record, Bernardo Iñigo Calafat i Rafael Calafat Turís.

Components

Antonio Carvillo Bienvenido
Toni Carvillo Carrascosa
Amparo Casterà González
Mercé García López
José Francisco Jardín Levanteri
Andrea Jardín Ull
Aroa Jardín Ull
José Jordán Montaner
Eugeni Lozano Giner
Agustín Navarro Chillaron
Antonio Parra Climent
Pavel Piera Martínez
José Gabriel Piera Serena
Samuel Salom i Marín
Javier Soro Benavent
Paqui Ull Pardo
Pepi Vidal Llinares

XIQUETS/ES

Paola Salom Jardín,
Hugo Chordá Jordán

Components directiva

President:

Miguel Tudela Montoya

Vicepresidenta:

Rosa Martínez Perucho

Secretària:

Pura Santacreu Berenguer

Tresorer:

Andreu Serra Esteve

Delegada Loteries:

Reme Gómez Navarro

Delegat Logística:

Bernat Iñigo Calafat

Delegat Indumentària:

Jose G. Piera Serena

Delegada D'activitats:

Mº Jose Lorenzo Leal

Delegat D'intendència:

Rafael Calafat Turís

Delegat De Banda, Arxiver I Ús de les Xarxes Socials:

David Chordá Argente

Delegats Representants en la Federació:

David Chorda Argente

Rosa Martínez Perucho

TAMBORS DE BATALLA

Història de la banda de Tambors de Batalla:

La banda va ser fundada l'any 2007 a càrrec d'Agustín Gómez, qui actualment, continua sent el responsable.

Tot comença per la il·lusió de tocar, sent una banda d'al voltant de 15 membres. Sempre ha estat formada per joves de bandes de la nostra Setmana Santa, que impulsats per les ganes de tocar la resta de l'any van dur a terme aquesta oportunitat.

Hem participat en diverses localitats molt importants en la festivitat de Moros i Cris-

tians, com Almansa, Múrcia i Ibi i enguany també a Cocentaina. La nostra banda ha anat augmentant fins a arribar als 44 membres actualment.

També el gran acolliment de part de la federació, fent-nos participants com un més en les festes. També hem estrenat el nostre logo, en el qual hem volgut recalcar que sempre estem disposats a representar tots dos bàndols.

Finalment, el nostre objectiu és que tothom escolte l'arribada dels Moros i Cristians al seu pas pels carrers.

Components

Alfonso Toro, Angela
Aliaga, David
Bejar, Inma
Blasco Nuñez, Salva
Boluda Sarrión, Daniel
Boquera Ballester, Gema
Carbonell Sancho, Irene
Carrascosa Moyano, Jordi
Carrió Perpiñá, Diego
Chueca Roca, Rubén
Fábregues Roses, Sandra
Ferrús Oliver, Alex
García Giménez, Sara
Gimenez Bohigues, Daniel
Giménez Bohigues, Carlos
Giménez Ordaz, Sergio
Gómez Sánchez, Agustín
Lazaro Ortiz, Francisco Javier
Lázaro Parada, Javi
Lázaro Parada, Sergio
Lorente Mora, Aina
Lozano Béjar, Naiala
Lozano Béjar, Darío
Lozano Béjar, Lucas

Llop Garcia, Gerard
Marín Gómez, Maika
Martinez Ahullana, Carlos
Oltra Marín, Blanca
Oltra Timor, José
Parada Buendia, M Amparo
Pelufo Piera, Ernesto
Perez Moreno, Ainara
Puig Seva, Carmen
Sanchis Botella, Francisco Javier
Torremocha Carbonell, Alfredo
Pellicer Gradolí, Alejandra
Tovar Salvador, Francisco
Muñoz Montalva, Jorge
Estefania

Components directiva

Responsable de la banda:

Agustín Gómez.

Secretaria:

Blanca Oltra.

Tesorera:

Carmen Puig.

Vocales:

Carlos Ahullana i Daniel Boluda.

LA PIÑATA

DISFRESSES | ARTICLES DE FESTA

96 201 62 29
Ronda de Barrablet, 1 · 46600 ALZIRA
www.disfraceslapinyata.com

CARAMELS I LLEPOLIES

Rubén Gilabert Molina

Óptico - Optometrista

- gilmoptics@gmail.com
- @GilmopticsAlzira
- Centre Òptic Gilmòptics
- 608 774 550 / 963 949 787
- C/ Mayor Santa Catalina, 11 ALZIRA

Colegiado 19056

amcor

96 245 89 00
www.amcor.com
Ctra. CV-50 Km 18.1, 46600 Alzira

Las mezclas más sorprendentes

WWW.TCOMPANYSHOP.COM

CONTRABANDISTES

1.- CARRECS DE LA FILA CONTRABANDISTES I BANDOLERES.

“Capitana de la filà Constrabandistes i Bandoleres de la Vila d’Alzira”.

El càrrec de Capitana recau en la nostra festeria i 1er Tro, **N`Adela López i Santapau**, que estarà acompanyada en l’entrà , per la seua neta i “favorita” Na Daniela España Pina.

La Capitana representa enguany un càrrec molt important per a la festa dels Moros i Cristians de la Vila d’Alzira,, i per això amb la seua “esquadra ” de Capitania t, tancarà la desfilada de l’entrà que com cada any recorrees desenvolupa per els carrers de la Vila d’Alzira.

“Abanderada de la filà Constrabandistes i Bandoleres de la Vila d’Alzira”.

El càrrec de L’Abanderaeda d’enguany , recau ena la festeria **N`Encarna Sifre i Candel**.

Aquesta figura , està ja molt consolidada en la nostra filà , i representa a la persona que encapçala el bloc de festeres, i és l’encarregada d’e escortar i traslladar el nostre estendard , per tot el recorregut de l’entrà.

2.- ORIGEN DE LES FILAES O COMPARSES DE “CONSTRABANDISTES I BANDOLERS”.

Les comparses o filaes de **Contrabandistes**, Andaluces o Bandoleros, como la nostra filà, existeixen a moltes poblacions festeres, i en algunes són les més antigues,, com per eixeample en Alcoi, Ontinyent o Villena.

Estes “comparses o filaes” són considerades como “anacròniques” ; perquè encara que formen part del “Bandol Cristià”, no representen eals “guerrers medievals de la reconquesta.”.

Estes filaes , tenen el seu lloc dins de les festes dels Moros i Cristians, i representen eals “bandolers” al llarg de la `història.

Encara que la vestimenta el traje que porten ésson del principi del sSegle XIX, el “bandolerisme”, és molt antic, en el món. ; E en la Península Ibérica existia ja en la prehistòria, en l’Edat Mitjana, en l’Edat Moderna, i en la Contemporània, que va ser quan t es va fer més popular i va transcendir a la literatura, la música i a l’art, a demés de a les festes dels “Moros i Cristians”.

Tota esta informació ha estat recentment contrastada i publicada al Butlletí Oficial del IV Encontre dels Comparses i Filaes Contrabandistes, Bandoleros, Andaluces i Mineros, celebrat al més d’aAbril d’enguany este any 2023.

El mencionat “encontre” va estar, está organitzat per la Comparsa Andaluces de Villena, dins den els actes del seu centenari. I encara queda la cloenda dels actes,

El dia 2 de septiembre pròxim, amb unatindrà lloc una “gran desfilada de comparses o filaes, de este tipus; a la que la nostra filà vol assistir.

Encara que la nostra filà té menys recorregut, és més jove, i amb menys experiència que les de altres poblacions; estem molt il·lusionades en participar en estos tipus d’actes.

3.- ANY DE CAPITANIA.

La filà Constrabandistes i Bandoleres de la Vila d'Alzira, enguany estem preparant la "Capitania 2023.". El

Este grup compost de dones ja fa un temps que estem preparant esta capitania ; que tanta il·lusió ens faá, ja queperque fa molt de temps que tinguerem l'anterior capitania, celebrada al any 2012.

Hem treballat molt, per poder traure al carrers una capitaniía digna, pròpia de la nostra filà, que esperem que vols agrade, perquè està preparada exclusivament per "dones", i esperem que a l'al igual que nosaltres gaudim de la nostra música i balls, la disfruteu la gent d'Alzira, la visca amb la mateixa il·lusió i alegria que nosaltres i esperem també, que com tots els anys, surta a vore l'entrà.

Ens ompliplena de satisfacció sempre el'aplaudiment del públic, al nostre pas i esperem que enguany gaudiu de la nostra Capitaniía.

Sol dir-vos que estem preparades i ; "que tornarem del nostre refugi a la Muntanyeta de Sant Salvador" , i baixarem fins arribar a les "Murallles de la ciutat d'Alzira".

Prompte baixarem però no ens tingueu por:

¡Que les Constrabandistes i Bandoleres, som dones de pau, que fem front a les injustícies!

Pronte baixarem de la muntanyeta desfilant per els carrers d'Alzira.

Però; no mos tingau por poble d'Alzira!!

VOS ESPEREM EL DIA 30 DE SEPTEMBRE ALS CARRES DE LA VILA D'ALZIRA.

Components

Angela Bosch Leal
Nieves Calero Tesias
Aitana Costa Sanz
Encarni Fernandez Galdon
Pepi Fresquet Juan
Loly Llopis Culebras
Loli Martinez Sanchez
Aurelia Pellicer Parra
Feli Romero Monzonis

XIQUETS/ES

Lola Clari Gonzalez
Andrea Garcia Garcia
Neus Sala Alfonso

COLABORADORES

Marta Martinez Soler · Gemma Martinez Soto · Concha Morales Carrasco
Fina Valiente Cano · Juan Bru Tortajada · Jose Ferrer Ibañez

Components directiva

Capitana:

Adela Lopez Santapau

Favorita:

Daniela España Pina

Vice-presidenta:

Rosa Villena Morales

Abanderada:

Encarna Sifre Candel

Na Violant:

Mª Jose Roman Lozano

Secretaria:

Susana Montalban Ahuir

Tesorera:

Lourdes Garcia Gimenez

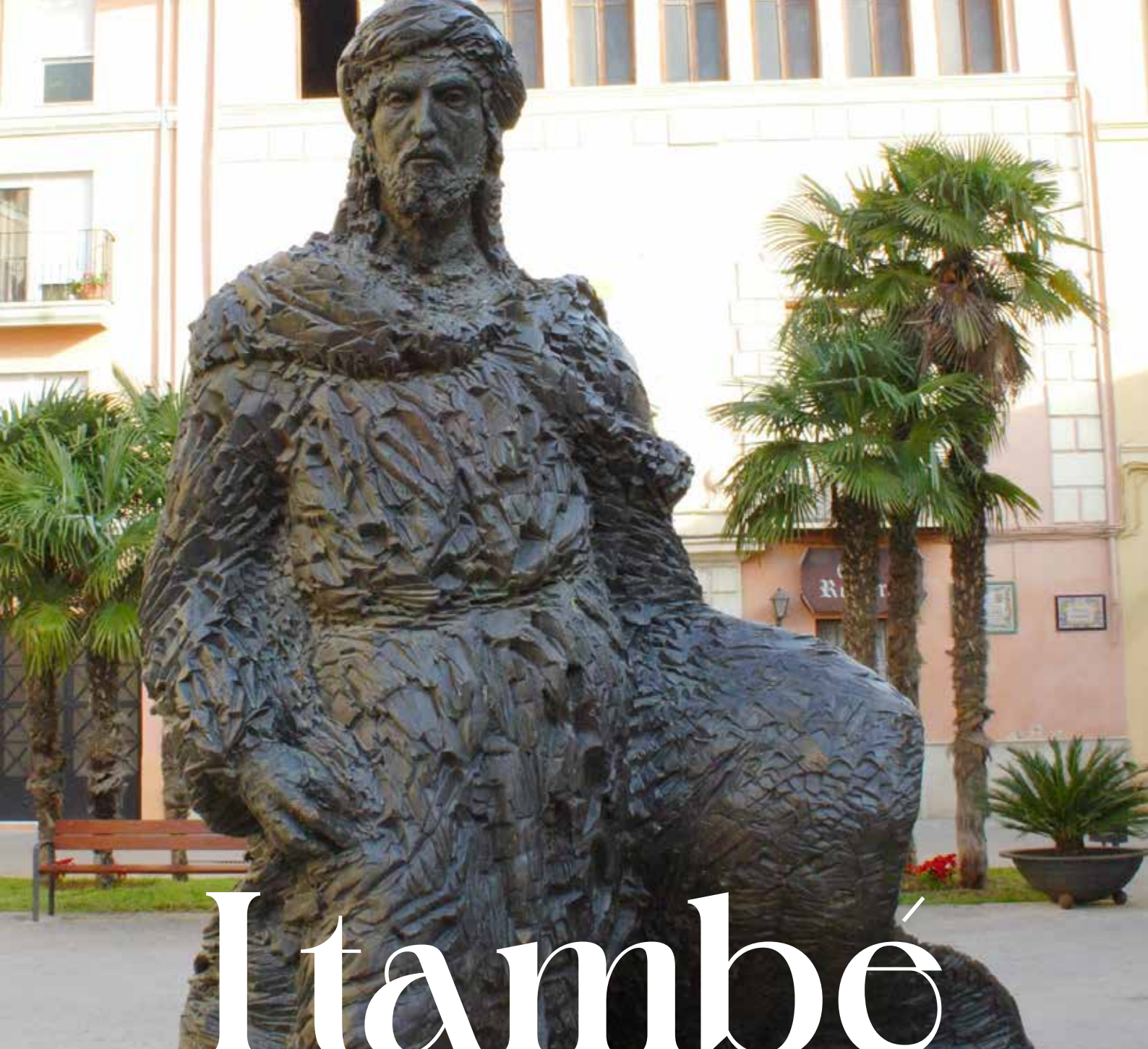
Diada a Villena

El dia 2 de setembre participàrem en la gran desfilada de Villena, un dels events del IV Encontre de Contrabandistes, Bandolers, Andalusos i Miners, organitzat per la "Comparsa de Andaluces de Villena", que enguany a més celebren el seu Centenari.

Tota una experiència per a nosaltres desfilant en companyia de totes les "filaes o comparses", assistents a l'acte. Els carrers de Villena es va omplir de festers i festeres de tots els llocs que volien mostrar la seua forma de desfilant les seues vestimentes, la seua música, la gran varietat d'estils, va entusiasmar el públic assistent, que, al mateix temps, ens feia sentir la seua admiració amb els seus aplaudiments.

A més de la desfilada, ens van fer una recepció a totes les poblacions a la Plaça de Bous de Villena, amb dinar inclòs, i després sopar d'acomiadament amb festa posterior. Com a experiència no té preu tot el que vam viure allí no ens cansarem de donar l'enhorabona a l'organització per la bona atenció rebuda i l'èxit de l'encontre.

Itambé

Cultura

Pregoner 2022 Xavier Cantera Chocarro

Naix en Berbinzana (Navarra) en 1944, estudia el batxiller en el Col·legi de Caputxins de Massamagrell, realitza els estudis de Filosofia en el Col·legi Major Sant Bonaventura de Totana (Múrcia) i els estudis de Teologia a Oriola (Alacant) i en la Facultat de Teologia Sant Vicent Ferrer de Montcada (València), aconsegueix la titulació de Perit en Teologia en l'Institut Superior de Pastoral Joan XXIII de la Universitat Pontifícia de Salamanca i obté la Diplomatura en Sociologia Aplicada en l'Institut de Sociologia Aplicada de Madrid. Forma part de la Fraternitat Caputxina de la Parròquia de l'Encarnació d'Alzira des de 1972 a 1976; des de 1975 a 2011 dirigeix el Centre de Teràpia Ocupacional per a persones amb discapacitat intel·lectual i del desenvolupament "La Ribera" d'Adispac a Alzira. Durant dues legislatures és elegit regidor per la UPV a l'Ajuntament d'Alzira; en el sector de la discapacitat ostenta diversos càrrecs com ser president de la Coordinadora de Centres Ocupacionals del País Valencià, representant de la Federació Valenciana de Famílies de Persones amb Discapacitat en la Confederació Espanyola Fepas (Plena Inclusió), vicepresident de la Patronal Fead d'empreses sense finalitat de lucre i en l'actualitat és representant d'Adispac en la Fundació Tutelar de València i Castelló; és col·laborador i tertulià en diferents mitjans de comunicació de la nostra ciutat i membre d'Amnistia Internacional Grup la Ribera d'Alzira.

PREGO DE LA FESTA DE MOROS I CRISTIANS DE LA VILA D'ALZIRA 2022

Escolteu els valors de la vostra festa

Sou portadors, amb la vostra festa, del valor d'una Història de pacífica conquesta en Alzira, de convivència, expressada en la festa de les comparses musulmanes i cristianes, com diu el Coran: "Al·là no s'irrita amb els que no creuen sinó amb els que no pensen". I com diu Jesús en el Nou Testament: "La veritat us farà lliures" i la fraternitat iguals. I, per tant, cap persona deu viure ni estar al raval de la marginació.

Vosaltres alceu l'estendard del valor de la tolerància, "sou un exemple de com convertir un motiu històric de conflicte en una festa que celebra la pau, enfortint els valors comunitaris, el valor de compartir la festa, la taula, la gastronomia, l'organització i sobretot, les emocions i els sentiments.

Sou testimoni davant el vostre poble del valor de celebrar festivament que sou hereus de moments de plenitud creativa i cultural, fent real aquest dit del Profeta: "la tinta dels savis, en els seus llibres, és més fecunda que la sang dels soldats que moren en la batalla", traient al carrer l'expressió artística, el fet de sentir teatral, col·lectiu i brillant del poble valencià en el gran escenari de la nostra ciutat per on desfileu.

Porteu ben alt i amb tota elegància i normalitat l'estàndard dels valors de la igualtat i de la inclusió, compartint el fet de sentir de la festa entre dones i homes, més la inclusió de persones amb diversitat funcional i de les persones que estimen de diferents maneres, superant així totes les bretxes i barreres, unes inventades pels enemics de la cultura i de la ciència i altres com a conseqüències del domini de poders sense res de germanor.

Enriqueu la nostra convivència amb el valor de fer colla, us uniu per a fer festa en comú, com és celebrar la pau entre filades i, enguany, a més de recordar amb tristor als qui ja no estan, també celebrem la vida de les persones després de la pandèmia". I ho celebren amb espartit obert en la seua més pura essència com és una Festa cultural per damunt de la memòria de qualsevol lluita militar i religiosa.

Utilitzeu el valor de la paraula en forma de parlaments com a veritables instruments de civilització i, per tant, feu valdre el valor del diàleg festiu intercultural, recordant el valor de la rendició dialogada i pactada. Aquesta festa és una síntesi civilitzada del conflicte, de la memòria històrica, de la reconciliació i de la pau, sense oblidar la importància de la contribució d'aquest tarannà de la festa al desenvolupament de les arts, així com el seu pes en l'activa presència de la indústria, del comerç, del turisme i en la potenciació singular de la nostra gastronomia com "l'art de cuinar per als altres" i de compartir una mateixa taula.

Exhibiu el valor de la identitat valenciana, de les nostres arrels. La festa de Moros i Cristians és una potent força que, no únicament rebutja la intolerància sinó que també fomenta l'intercanvi enriquidor des del reconeixement dels nostres orígens, la convivència i el respecte entre civilitzacions, evitant així que tinguen raó els que han buscat i busquen encara l'enfrontament entre cultures, llengües i identitats.

Poseu en escena cada any el valor de la recreació d'un fet històric d'una forma molt nostra i original, que ha d'estimar-se molt singularment, amb la presència de la música, ressaltant les escenografies, l'indumentària original i renovada. I, tot això, al carrer, fent valdre el valor de la integració de la festa en la vida de la ciutat, com a element determinant de la seua cohesió social.

Sou responsables del valor de ser transmissors a altres generacions de la riquesa d'aquests valors històrics, estètics, socials,

econòmics i culturals compartits. D'ací es dedueix, en conseqüència, el creixement d'un major grau de participació, implicació i estima que, la ciutadania, local i comarcal, manté entorn de la Festa de Moros i Cristians de la VILA d'Alzira, Festa d'Interès Turístic Local de la Comunitat Valenciana.

I en uns temps de tanta influència de les imatges, no puc oblidar-me que sou mantenidors del valor del simbolisme per la seua força pedagògica i per les coses bones i valors que representeu. En la majoria de festes hi ha sempre una llegenda o relat meravellós, en el nostre cas, és una història real. Per això, és necessari, cuidar i conservar els rituals, els protocols i cerimònies, al mateix temps que adequar-los als temps actuals quan contradiguen els drets humans, la dignitat de les persones i el respecte a les altres cultures i a la Mare Terra.

He volgut, amb el pregó dels valors de la festa, motivar una mobilització ciutadana de consciències per a fer costat i enfortir, amb la festa, la vida democràtica de la societat i especialment, de la nostra ciutat.

Us desitge aquests mateixos sentiments a totes i a tots que participeu i admireu la nostra festa de Moros i Cristians de la Vila d'Alzira.

Permeteu-me que finalitze amb unes pinzellades poètiques de collita pròpia:

“Des dels rècords
que fortament estime, amb els ulls cansats i
jóvens d'esperança
et cante amb el vers d'Ibn Jafaya;

Plore per tu, quan no eres justa, Alzira estimada,
però tens, per sempre, ma vida ofrenada”.

Visca la Festa de Moros
i Cristians de la Vila de Alzira.

LA CASA DEL OLIVERA, ANTIGA CASA REIAL: UN ESPAI HISTÒRIC DE LA VILA A RECUPERAR COM A LLEGAT NOSTRE QUE ÉS I TESTIMONI DEL CASAL D'ARAGO

Agustí Ferrer Clari, director del MUMA

Al nostre poble s'ha transmés de generació en generació, per tradició oral, l'existència de la denominada Casa Reial, on residia Jaume I el Conqueridor durant les seues estades a la nostra vila, en un punt concret, en la coneguda popularment com a Casa de l'Olivera.

En l'actualitat és un solar situat entre els números 1 i 13 del carrer Major de Santa Maria, adossat a la muralla i davant de l'antic hospital i convent de Santa Llúcia. Es conserven en alt els murs laterals que conformaven una torrassa formidable prop del pany de la muralla que cau al parc de les Muralles. Està declarat bé d'interés cultural.

En la Crònica o Llibre dels feits, de 1273, diu:

...E quens donassen poder daqueles torres que son a la Porta de Valencia... E dixeren nos quens darien la torre que era major, que es prop del Pont de la Calçada, que era a la porta que nos demanaven... E quan nos haguem emparada la torre, pregam los que els volguessen qu'ns dessen tro a la tercera torre, e nos que y farien l mur per ço que ls cristians no entrassen als sarrains, ni els sarrains als christians, e que y farien una portella qui eixiria a la calçada, per on entrasen en la Vila...E feem fer el nostre mur, entre nos e els, de ll parts, e fo, així, enclos lo Castell e enfortit.

En eixe lloc, el rei va estar moltes vegades durant les visites que va fer a Alzira. Dins dels seus murs va habilitar la seua residència, des d'on va dirigir part de les campanyes cap al sud

i va promulgar alguns acords, o fins i tot és on va passar els darrers moments de la seua vida, com ens representa el quadre d'Ignasi Pinazo (València, 1849 - Godella, 1916): Els últims moments de Jaume I, propietat de la Diputació i que va estar exposat al MUMA amb motiu de l'exposició «Memòria de la Modernitat» en el 2017. L'obra la va pintar Pinazo en 1880 durant una estada que va fer a Roma i va servir com a antecedent de la segona versió de grans dimensions (299 x 419 cm) que pintà per a l'Exposició Nacional de 1881, la qual va ser premiada amb una segona medalla i adquirida pel Museu del Prado, on es conserva.

L'obra ens mostra el moment de l'abdicació del rei a favor dels fills, Pere i Jaume. El fet va tindre lloc el 21 de juliol de 1276 a Alzira, on el rei s'havia traslladat des de Xàtiva en caure malalt, en presència dels seus cavallers, dels nobles i del clero, com a testimonis de l'acte d'entrega

de l'espasa al seu fill Pere. Una imatge espectacular quant a la composició, els personatges, la solemnitat del moment, l'ambient i la llum, que crea una atmosfera de realisme que pareix una imatge viva.

El rei, Jaume I, comte de Barcelona i rei d'Aragó, va incorporar els regnes de València i de Mallorca; després d'un regnat llarg de seixanta-tres anys, de 1213 a 1276, va morir a Alzira, a la Casa Reial, el 27 de juliol de 1276.

La Casa Reial va ser la Casa dels Jurats fins al segle xvi, moment en què es traslladà a l'actual Casa Consistorial. A partir de llavors deixà de tindre protagonisme i passà a ser vivenda multifamiliar, amb la qual cosa se n'alterà l'estructura medieval en pro dels usos domèstics. Quan l'Ajuntament va adquirir el bloc de vivendes, se'n va fer una revisió, i es van detectar els murs històrics, per la qual cosa es va fer un informe per tal de controlar el derrocament i respectar els murs de tapiera. Posteriorment es va fer una excavació arqueològica i es van consolidar les construccions supervivents, però alterades per les reformes successives que ha patit.

És un dels béns que ha passat de ser objecte de la memòria local a convertir-se en un bé cultural a recuperar, per a integrar-se entre els pocs testimonis vius d'una època castigada pel temps i per l'urbanisme.

Com que el Camino de Levante, de València a Santiago, passa per Alzira, es va proposar a l'Agència Valenciana del Turisme recuperar la Casa Reial i un tram del pany de la muralla, com a bens acollits a la rehabilitació i restauració d'edificis declarats BIC, per a ús turístic i cultural, així com rehabilitar espais per a usos turístics. I el Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme, dins del «Plan Turístico Nacional Xacobeo 2021-2022», va concedir una subvenció de 2.300.000 euros per a recuperar la Casa Reial i 400.000 € per al llenç de muralla.

El tram de muralla, d'uns huitanta-cinc metres i que va des del carrer Saludador, on es situa la torrassa del mateix nom, fins a la Casa Reial, amb les tres torres que s'hi conserven i un espai de dos metres a manera de pas de ronda, serviran de passatge i de comunicació per a visitar este espai cultural emblemàtic.

La recuperació de la Casa Reial serà un referent turístic i cultural de gran abast en l'àmbit no només local i valencià, si no de transcendència nacional i internacional, pel que suposa el Camí de Santiago i la memòria de Jaume I en els territoris de l'antiga Corona d'Aragó, que inclou la franja del Llenguadoc.

Abans de fer la intervenció arquitectònica, se'n completarà l'estudi arqueològic, de manera que les excavacions permetran recuperar elements arqueològics del subsòl i assentar les bases per a recuperar-los i integrar-los en la reedificació de la torrassa junt amb els elements originals supervivents. La recuperació i posada en valor d'este espai rellevant serà d'una gran transcendència no només per al poble d'Alzira, si no que serà també un punt de referència i identitat per a tots els pobles de l'antiga Corona d'Aragó (Corona regni Aragonum).

Si l'obra Els últims moments de Jaume I és d'un gran simbolisme per a la memòria històrica del rei –l'escena que representa el moment en què el monarca entrega l'espasa i el poder que representa al seu fill Pere–, podem veure en eixe acte, que va passar en este mateix lloc fa 747 any, tot un llegat de transmissió de pare a fill, i del qual els alzirenys i alzirenyes hem de sentir-nos orgullosos que fora ací, com solem dir, a casa nostra. Un fet que ens obliga a arreplegar eixe llegat històric, i no sols el quadre, si no també la màgia d'este espai històric transmés de generació en generació com a testimoni valuós heretat del rei, i el compromís per a recuperar un lloc tan singular i dignificar-lo, per a destacar el valor que té, com a referència de la identitat, no només nostra i del poble valencià, com ja s'ha dit, si no de tots els antics «Reinos y tierras del rey de Aragón».

Alzira cau de cultures

 Alfred Aranda i Mata, regidor de Cultura

És un fet evident que la ciutat d'Alzira, amb el pas dels segles, ha esdevingut un cau de cultures. Des de la seua fundació pels ibers fins a l'actualitat diversos pobladors s'han instal·lat a l'antiga Al-Gezira Sucro (l'illa del Xúquer) tal i com l'anomenaven els àrabs. Una ciutat rica i culta que es protegia dels atacs enemics i de les inundacions del riu Xúquer (el devastador) amb les seues muralles. Així ho cantava, al segle XII, Ibn-Khafaja en el seu poema *La riuada*.

Onades de fang, el mar de la riuada.
El cel no pot parar de plorar llàgrimes.
Badats, humiliats,
els edificis són captius
caient als peus del tirà.

Altres literats de l'època foren Ibn Amira, Abu Bakr, Ibn Sufyan, Al-Majzumi, el metge i filòsof Ibn Tumlus, el matemàtic Ben Rian i els juriconsults Ben Abil Kasal i Abu Baker... que representen la saviesa del poble musulmà que tant ens va aportar.

El 30 de desembre de 1242 el rei en Jaume I d'Aragó conquesta la ciutat i li atorga el títol de Vila Real, fet que li permet tenir vot en les Corts Valencianes. Instaurà la religió cristiana, la llengua catalana i el sistema monàrquic feudal. El contacte de les dues cultures, afortunadament, no suposà grans conflictes bèl·lics sinó una progressiva fusió entre moros i cristians.

Al segle XVIII, arriba al poder el rei Felip V de Borbó, que va abolir els nostres furs, privilegis i l'ús oficial de la nostra llengua. La castellanització, el centralisme i l'absolutisme suposaren un canvi radical en la vida de la nostra ciutat i de tot el país.

Al segle XX, amb la instauració de la democràcia i de l'Estatut d'Autonomia, el Govern de la Generalitat Valenciana recupera l'oficialitat del valencià i promou el seu ús i ensenyament, així com mantenir tot allò que ens identifica com a poble valencià.

Al segle XXI, Alzira és capital de la comarca de la Ribera Alta, amb una població diversa de més de 46.000 habitants. Una ciutat on els nadius convivim, pacíficament, amb persones procedents d'altres ciutats de l'estat i d'altres països. Un fet inherent a la globalització actual i que ha de suposar un enriquiment cultural, social i econòmic per a totes les persones. Als carrers, a les aules, als llocs de treball, als comerços, als estadis... ens relacionem amb persones que han decidit viure ací. Benvingudes.

Els alzirenys i les alzirenyes tenim elements que ens identifiquen com són les festes, les tradicions, la gastronomia, el patrimoni natural i històric.... però, sobretot, la nostra llengua. Si no volem que el valencià es perda, l'hem d'emprar sempre i en tots els llocs i amb totes les persones, siguen d'on siguen. Ha de ser la llengua de l'amistat, de l'acollida, de prestigi i de futur.

L'any 2022, Alzira va ser nomenada Capital Cultural Valenciana. Un reconeixement per part de la Generalitat Valenciana a la defensa que realitza l'Ajuntament d'Alzira per facilitar l'accés a la cultura a totes les persones. Venim oferint una programació cultural abundant, diversa, creativa i de qualitat, que ha tingut una excel·lent acollida. Moltes gràcies. Cal seguir en la mateixa línia perquè sabem que la cultura ens fa millors persones i ens ajuda a viure millor.

A la programació cultural habitual municipal cal afegir les activitats que realitzen les associacions culturals i les entitats locals. Entre tots, oferim una gran oferta cultural que contribueix a fomentar la sensibilitat, el pensament crític, la sociabilitat i que dinamitza el comerç i l'hostaleria local.

Com a regidor de Cultura (fins juny de 2023) felicite a la Federació de comparses i filaes d'Alzira per la seua implicació en la difusió de la nostra festa, història, identitat i llengua. Sou un exemple que cultura i festa han d'anar unides. Alzira és un cau on caben totes les cultures que aposten per la llibertat, la solidaritat, la igualtat, el respecte i la pau. Amb vosaltres, anem per bon camí.

Apunts sobre la poesia d'Ibn Khafaja

 Pura Santacreu Berenguer,
catedràtica de Secundària i divulgadora

El poeta alzireny conegut com **Ibn Khafaja** realment era d'**Abu-Ishaq Ibrahim ibn Abi-l-Fat-h ibn Khafaja al-Andalussí**. Nascut a Alzira el 1058 representa un punt àlgid de la poesia de l'Alandalús. De família benestant, rica en terres de conreu, cosa que li permeté no exercir cap càrrec ni treball, i així va dedicar-se i viure la poesia totalment. En la joventut, Ibn Khafāja estudià a Xàtiva, rebé formació de jurista, però preferí la vida tranquil·la de ric propietari rural i compondre poesia. Al seu poemari trobem composicions dedicades als governadors almoràvits de Granada o Sevilla entre d'altres. Ibn Khafaja tingué el privilegi per a l'època de sobrepassar els huitanta anys. Morí, a l'edat de huitanta-tres, a Alzira, el 25 de juny de 1139 (26 del mes de *xawwāl* de l'any 533 de l'hègira). El record de la joventut, dels plaers passats, omplí de referències els versos de la maduresa, El *Diwan* d'Ibn Khafaja (ديوان ابن خفاجة) és una selecció crítica de les seues poesies realitzada pel mateix poeta, amb un prefaci i les poesies que presenta acompanyades de comentaris i explicacions. El *diwan* està compost per 243 poemes amb 2.913 versos, 16 epístoles i 4 glosses gramaticals i literàries.

POÈTICA

La bella poesia del nostre poeta tracta sovint sobre les persones, el paisatge i les circumstàncies viscudes. El ric paisatge, Alzira, el riu Xúquer i el rics jardins de la ciutat mouen els sentiments del poeta, qui canta ple de goig la natura exuberant i ple de tristesa les destruccions produïdes per les riuades. Per temes podem distribuir-les en quatre grans blocs.

1.- Amor, cants plens de referències al gust per la vida i als seus plaers sensuals.

LA JOVE NEGRA

***Nua va mostrar-se la jove negra
i aparegué la nit, tota ella fosca.
En somriure, l'aurora vaig veure.
El seu cos va apagar la meua flama.
Més tard, al comiat, la blanca roba
brodada de volants arrossegava,
com fugí la nit, deixant rere l'alba.***

2.- Pensaments Ascètics escrits en els darrers anys de la seua vida, apareixen reflexions sobre la malaltia, la vellesa i la mort, el record de la joventut, dels plaers passats, omplí de referències els versos de la maduresa:

***Entre el Xúquer i el lloc on s'uneixen els
dos braços del riu és on haguérem desitjat
deturar-nos.***

***Oh, ulls meus! Ploreu amb mi la vida que visquí,
si és que el plor serveix d'alguna cosa!***

***Ploreu la meua joventut passada, que cal
donar a l'oblit una ànima que no ha guardat
més que el seu dolor.***

3.-Paisatges o de la natura, per les seues poesies paisatgístiques el conegueren amb el sobrenom de al-Jannan (el jardiner). Nits festives regades amb vi a Alzira, la seua pàtria, tot convertint-se en admirador de l'horta que l'envoltava, la descripció d'horts i jardins i del riu Xúquer i la seua vall.

EL JARDÍ

**Dolç és el riu, com dolça la saliva
flairant dels llavis de l'amor. El zèfir
arrossega mandrós la humida coa.
Ràfegues de perfum
travessen el jardí
tot cobert de rosada.
Jo me l'enamore, aquest verger
on la margarida és el somris,
la murta els rinxols i la viola la piga.**

**“Déu meu, com és de bell el riu en aquest
llit, més delitós per beure que uns llavis de
donzella.**

**Sembla una polsera, amb flors a les vores
talment la Via Làctia. És cristal·lí com un fil
d'argent sobre una túnica verda.**

**Pestanyes en un ull blau, el brancatge que
el voreja entre carícies de brisa.**

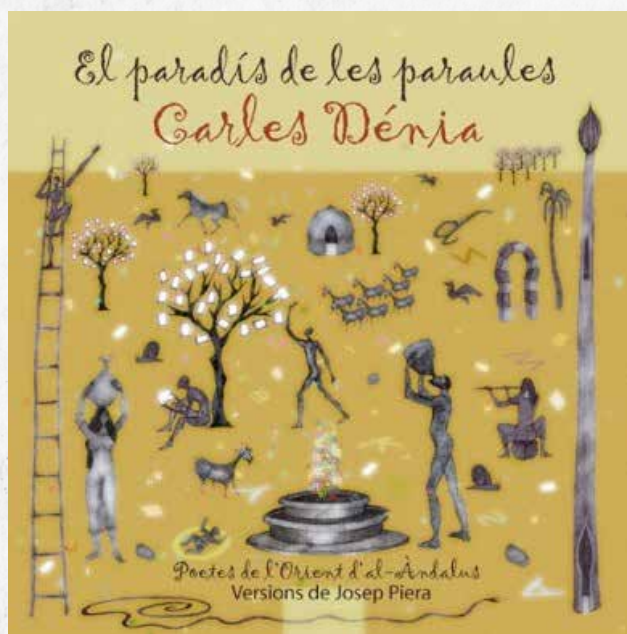
**L'or del crepuscle rellisca damunt l'aigua
platejada.**

**Quantes vegades, Déu meu, a la vora
d'aquest riu he convidat a un vi clar els
meus estimats companys.”**

INUNDACIÓ D'ALZIRA

**He tornat a Alzira entre el tro que retruny a
l'oït i els flagells de la pluja als meus mus-
cles, com l'au aturada per l'aigua, els pollets
turmentats de la qual, des del niu veuen
enderrocar-se els murs pel pes dels núvols.**

ACTUALITAT

JOSEP PIERA a la dècada de 1970 es va deixar emportar pels escassos versos traduïts al castellà d'un poeta d'Alzira que havia viscut 900 anys abans i que, amb aquells versos, tornava a florir. Des de llavors, Josep Piera (nascut a Beniopa, la Safor, el 1947) conviu amb Ibn Khafaja. L'escriptora CARMÉ MIQUEL, el grup de música AL TALL, CARLES DÉNIA o MAHMUD SOBH, MAR ARANDA són alguns noms destacats en l'actualització del nostre poeta.

Pura Santacreu Berenguer

(Resum de les xarrades celebrades en l'Institut Josep Mª Parra dins el projecte **Rapsodes** del curs 2021-2022)

Les festes de moros i cristians a Aielo de Malferit¹

Fa unes setmanes enrere Pura Santacreu hem va contactar i hem

 Ferran Castelló Doménech, cronista oficial.

va comentar si tindria el gust d'escriure sobre les festes del meu poble, com a coordinador del llibre de festes fins fa ben poc.. El que va unir la Capitalitat Cultural continua endavant. Aielo és un poble entre serralades que viu moments màgics quan la primera setmana d'agost els carrers s'omplin de les bandes de musica i s'interpreten marxes pels seus carrers històrics. Al llarg d'aquests més de seixanta anys la població ha vist com milers de persones formaven els diferents bàndols amb les seues comparses malgrat que algunes d'elles per qüestions personals van desaparèixer, no abans sense deixar l'empremta en la historia de les Festes de Moros i Cristians.

L'inici de les festes de moros i cristians a la localitat d'Aielo de Malferit es remunten l'any 1921, quan desfilaren per primera vegada, llogant la vestimenta a Alcoi. Van ser els festers del Santíssim

Crist de la Pobresa i els de Sant Engràci Màrtir els encarregats. És possible que l'idea original sorgirà de la família Colomer de Canals, amb arrels familiars a Aielo i que aquell any, parèixer ser, eren festers del Crist. Entre moros i cristians, el nombre ascendia a poc més de mig centenar de festers entre ells set xiquets. Els anys vinents es va continuar celebrant aquests actes de manera ininterrompuda fins la proclamació de la Segona República Espanyola (1931).

Testimonis d'aquestes festes es conserven a la Biblioteca Municipal, com per exemple el programa de l'any 1925. En ell queden reflectits diversos actes, com els combats simulats entre moros i cristians i la disparada de trabucs. Els representants del bàndol moro pujaven la costera del safareig des del riu Clariano fins el passeig de l'Eixample on derrotaven als cristians que defenien el castell. Posteriorment els moros recorrien alguns dels carrers de la localitat fins arribar a la plaça del Palau des d'on enviaven una ambaixada al cristià i s'escenificava la presa del castells pels moros.

Als anys de la República i els posteriors es deixaren de celebrar aquests tipus d'esdeveniments fins la seua nova recuperació en l'any 1961. Els actes religiosos, però, continuaren celebrant-se al llarg dels anys com així ho constaten els programes de festes conservats. La recuperació de les festes a l'anterior any esmentat es donaren perquè les festivitats als sants patrons havien entrat en decadència i el Tinent Alcalde i President de la Comissió de Festes de l'Ajuntament, Miguel Mateu Belda, amb la seua junta va decidir donar un pas més enllà. Proposà als joves

1

Adaptació del text emprat per a la declaració de les Festes Bé d'Interès Turístic local el 2020.

de la localitat suggeriments per rejuvenir les festes i una d'elles, la procedent dels treballadors de *Vidrios Ayelense* va prevaler sobre la resta, introduir de nou les festes de Moros i Cristians a la localitat. Amb aquests també entraven en escena les reines de festes i la seua cort d'honor, xiques que formaven part de les comparses i de la corporació municipal². Els treballadors d'aquesta empresa s'organitzaren com a penya baix el nom de "*El amanecer alegre*", idea d'en Vicente Sanz Belda, el propietari de la vidriera.

D'aquesta primera penya van desfilat dues esquadres, una mora els *Serratells* i altra cristiana els *Oleyanos*, ambdues marcaren el camí per iniciar les modernes Festes Patronals de Moros i Cristians en honor als patrons del poble el Santíssim Crist de la Pobresa i Sant Engraci Màrtir. Gràcies a un document inèdit escrit per un dels seus socis fundadors, es coneixen els components d'aquelles dues esquadres, el seu cap d'esquadra, el seu Ambaixador i Alferes.

No debades, amb aquesta unió es combinaren els actes religiosos amb els festers, esdeveniments que al llarg d'aquestes sis dècades han evolucionat i s'han anat enfortint tot i sofrir entrebancs. L'èxit recollit per aquelles dues primeres comparses va ser de tal magnitud que l'any següent es formaren unes quantes comparses més: *Barbàrabes*, *Caníbals*, *Garbellàrabes*, *Yovanes* i *Mozàrabes*³. Abans de finalitzar la dècada dels seixanta dues comparses s'afegiren al bàndol cristià, l'any 1968 els *Corsarios* i al 1969 els *Bucaneros*. Els setanta portaren de nou més fundacions com els *Contrabandistes* el 1970, abans anomenada Bon Humor. Els *Almorávides* van

arribar el 1974, els *Sauditas* en el 1976 i els *Nómadas* al 1978, ambdues desaparegudes. Cap les acaballes dels anys noranta una nova comparsa cristiana es va fundar, els *Almogàvares* el 1998. L'última de les comparses que es va unir a les Festes de Moros i Cristians va ser *l'Asturs*, fundada l'any 2016.

Com s'ha observat al paràgraf anterior, les festes han estat plenes d'alts i baixos en quant a nombre de comparses i festers, ja que els temps han canviat i el que abans ens era ideal ara ja no ho és tant. Des de l'Associació de Festes i la Corporació Municipal sempre s'ha intentat recolzar de la millor forma als seus socis, donant-los veu per tal de progressar any rere any. La majoria de les comparses les podríem considerar d'or perquè ja han fet els cinquanta anys, el 2020 ho va fer la *Contrabandistes* i en 2024 ho faran els *Almorávides*.

Sols hem queda convidar-vos a totes i a tots els habitants d'Alzira, festeria o no, a les festes d'Aielo de Malferit, on les tradicions, cultura i gastronomia s'uneixen en la primera setmana d'agost i podreu contemplar els actes dels quals ens enorgullim i parlaríem pàgines i pàgines.

2 MATEU BELDA, Miguel; "Las fiestas de otros tiempos" en *Festes d'Aielo de Malferit* 1986.

3 Yovanes, Mozàrabes, Nómadas, Sauditas i Almogavares varen desaparèixer.

Ungir-se amb la història per significar la festa

 Edgar Talens Lozano, historiador

Els valencians, per la seua condició de valencians, atresoren un ric ventall de festivitats i celebracions mitjançant les quals, en un cicle anual festiu, se signifiquen any rere any. A esta qualitat de la societat en la seua manera d'expressar-se, no escapen els alzirenys i les seues celebracions.

La festa dels Moros i Cristians (MIC) de la Vila d'Alzira, tot i la seua relativa joventut, ha aconseguit projectar-se a la ciutat any rere any, fins a convertir-se en un valedor legítim per a reclamar el seu espai públic, dit d'una altra manera, el dret a ocupar la ciutat com ja ho fan altres festivitats sobradament consolidades com ara les Falles o la Setmana Santa. D'ocupar tot just, parlarem en les següents línies, però també de l'art de significar-se.

Els MIC, en la seua accepció de festivitat, ocuparen la ciutat l'any 1966 amb motiu de la Coronació Canònica de la Mare de Déu del Lluch, i ho feren fonamentalment amb l'ajuda de les comparses de la localitat alacantina d'Ibi; ho tornarien a fer de forma espaciada en el temps, esta volta l'any 1980 de la mà de la Falla Sant Joan, qui fundaria la Filà dels Abbasís. A partir d'ací se seguirien els anys 1994, novament amb la Falla Sant Joan com a precursora; i 2000, prenent la iniciativa la Falla Camí Nou. Les dates mai no van ser una cita anual, és a dir, varen variar en el calendari aprofitant avinenteses o moments propicis, i a més, la iniciativa partia de les falles, això significa que els MIC no van nàixer com una festa exempta, sinó que fou el teixit associatiu faller qui s'en carregà de bressolar-los.

Amb estos antecedents, la festa va anar prenent cos a principi del segle XXI fins als nostres dies. Ara bé, després d'ocupar l'espai pú-

blic en tots els seus sentits, caldria que la festa fora capaç d'ungir-se de la seua significació. En no poques ocasions les tradicions, no per més recents esdevenen menys legítimes, i per a això requereixen d'un arrelament i una significació amb els quals el poble s'hi identifique. La capital de la Ribera atresora un passat històric gens menyspreable, si bé este no condiciona forçosament la festa dels MIC, sí pot ajudar a significar-los, encara que el vertader origen d'esta celebració a poblacions sobradament veteranes, com Alcoi, Banyeres de Mariola o Bocairent, no tinga exactament per base recrear el nostre passat medieval.

Ungir-se amb la història per significar la festa, és una molt bona manera de començar el relat dels MIC d'Alzira. Històricament, Alzira és un punt estratègic entre València i Xàtiva: prop de dos ciutats amb majúscula, però suficientment lluny per a no dependre de la seua òrbita d'influència. Presumptament, i dic presumptament per què la història mai no deixa de sorprendre'ns, la primera referència de l'Al-Jazirat islàmica es documenta a les cròniques andalusines l'any 896, sembla que ja per aquelles dates la medina musulmana tenia bastant rellevància, com així testimonia Ibn Hayyan (987-1075). L'entitat que assolí Al-Jazirat tampoc no fou casual, doncs es va configurar com un important baluard estratègic a cavall del riu Xúquer, una ciutat no inexpugnable, però sí difícil de capturar sense recórrer al setge; qualsevol pretensió d'ocupació sobre Alzira s'havia d'executar a l'estiu, quan les aigües del riu permetien amb més facilitat travessar el qual fluvial, altrament, en hivern era necessari travessar el riu amb barques i a més, aconseguir penetrar les muralles construïdes al segle XI, actuant estes últimes com un dic de contenció a les riuades i a les incursions bèl·liques.

La ciutat, assolí la condició de medina pel desenvolupament de les seues funcions administratives, territorials i polítiques sobre els territoris voltants que, aproximadament, corresponien a la comarca natural de la Ribera del Xúquer, abastant els castells de Cullera, Corbera, Càrcer, Sumacàrcer i finalment el d'Alfàndec o Marinyén, situat a Benifairó de la Valldigna i popularment conegut com el "Castell de la Reina Mora".

El districte d'Alzira s'integrava a la governació de València, la qual conformava junt amb les governacions de Dénia i Xàtiva, el Balad Balansiya (País de València). Les descripcions que ens han aplegat de la ciutat islàmica no són massa abundoses, això no obstant, si comptem amb algun testimoni documentat com el del geògraf andalusí Al- Udri (1003- 1085):

"El riu l'envolta per totes parts, sense que quede més que un paratge agradable pel qual es pot arribar a Al- Jazirat, en el qual s'ha construït un fos que està contigu a un mur i a una porta, a la qual s'entra per unes escales".

Per la seua banda Yaqut al- Hamawi (1179- 1229) ens diu:

"La més agradable de les comarques de Déu, i la que posseïx major abundància de vergers, arbres i aigua".

Sabem que Al- Jazirat fou bressol de gentes acomodades, cultes i notables, entre les quals caldria destacar sintèticament alguns personatges que bé mereixen un treball més detallat, com el metge, filòsof i escriptor Ibn Tumlus nascut a Alzira l'any 1164 i mort l'any 1223, qui té un monument dedicat a la plaça de Casassús, batejada pel palau que li dona nom, tot i que popularment ha passat a ser coneguda com a "placeta del Moro". També cal destacar l'historiador, poeta i jurista alziireny Ibn Amira (1186- 1260), qui té dedicat un carrer a la ciutat; o finalment Ibn Khafaja (1059- 1139), a qui la ciutat ha dedicat una agrupació musical, reconegudíssim poeta de la lírica hispano-àrab, i la llista podria seguir.

Estes són algunes pinzellades històriques a escala descriptiva, o inclús més detallada a través d'alguns dels seus personatges més notables, afegit a estos elements caldria sumar alguns esdeveniments protagonitzats per la ciutat, i com no podria ser d'una altra manera a l'època medieval, que és on la festa dels MIC tracta d'ungir-se. Per esmentar alguns episodis previs a la conquesta a mans de Jaume I, cal fer referència al període d'ocupació de Rodrigo Díaz de Vivar, més conegut com el Cid, si bé s'ha mitificat la seua figura mitjançant rius i rius de tinta per part de la historiografia espanyola, la seua gesta va ser poc rellevant en el

Mural del pintor i muralista José Antonio Espinar realitzat l'any 2018. Representació de l'antiga Vila d'Alzira executat en les immediacions de la Casa Reial del carrer Santa Maria, on es representa el circuit murallat i una hipotètica reconstrucció de la Casa Reial. (Fotografia: J.A. Espinar).

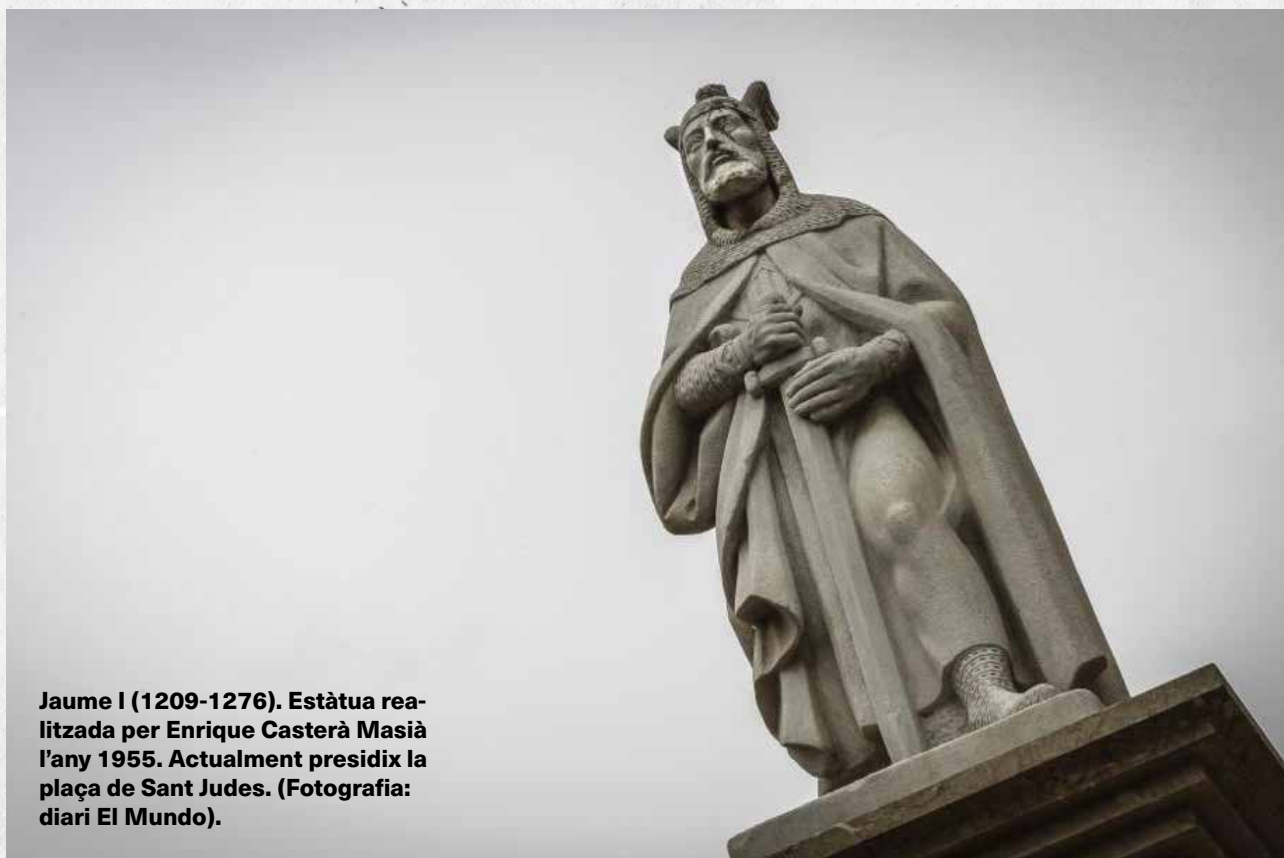
procés de Reconquesta, un període de tan sols set anys, que van des dels anys 1094 a l'any 1102. Tot i que Alzira no va participar d'aquella fugaç ocupació castellana, si cal ressenyar la derrota de les tropes del Cid a mans dels almoràvits d'Al-Jazirat l'any 1097. Posteriorment, l'any 1125, Alfons I d'Aragó intentava sense èxit prendre la ciutat, la qual va resistir gràcies a la seua formidable muralla.

Tanmateix, l'episodi més rellevant és la presa d'Alzira la vespra de Sant Silvestre, això és el 30 de desembre de l'any 1242; quan Jaume I el Conqueridor incorporava la vila al jove Regne de València, la població adquiria la categoria de vila reial, una de les ciutats predilectes del monarca, on a la Casa Reial, va romandre llargues estades de temps i alguns historiadors diuen que va morir un 27 de juliol de 1276, o almenys allí abdicà en nom dels seus fills, els futurs Pere III el Gran i Jaume II el Just. Aquella vespra de Sant Silvestre, Alzira passava a formar part de la civilització cristiana-occidental per sempre més. Esta data, la ciutat commemora l'efemèride amb una solemne processó de caràcter cívic que comença amb

la baixada de la bandera de la Vila d'Alzira des de l'ajuntament on, com no podria ser d'una altra forma, participen els MIC, l'acte finalitza amb la celebració d'un ple extraordinari on les autoritats lliuren les insígnies de la Ciutat a entitats i personalitats mereixedores d'este reconeixement, al més pur estil del Cap i Casal. Presumptament, la Crònica del Rei Jaume o Llibre dels Fets, relata una presa de la ciutat de forma pacífica, de manera que quan les tropes cristianes aplegaren a la medina islàmica, les autoritats havien fugit a Múrcia i el monarca hagué de pactar amb els vells de la ciutat la seua rendició.

Compte amb esta paraula, *vells*, per què el més probable és que albergue una accepció de notable, savi o si més no, hòmens amb certa entitat en l'oligarquia local. Així les coses, la rendició d'Alzira s'hauria produït de forma pacífica i sense vessament de sang, un fet inusual en aquell context, i que el temps i les futures investigacions ja diran si confirmat.

D'aquelles gestes medievals ens queda ben poc, però el ben cert és que més que a altres

Jaume I (1209-1276). Estàtua realitzada per Enrique Casterà Masià l'any 1955. Actualment presidix la plaça de Sant Judes. (Fotografia: diari El Mundo).

nuclis poblacionals homòlegs a nosaltres: el llenç murallat del Parc de l'Àrab Saudita, un altre llenç prop de l'antic mercat i de l'antiga Capella de la Sang, les restes de la Casa Reial, el traçat d'un mur que a la Crònica, separà els sarraïns (musulmans) dels cristians, i una maldestra ogiva (arc apuntat), corresponent a l'antic Convent de Santa Maria, este últim construït sobre l'antiga mesquita i assolat al segle XX, on es troba l'actual edifici de la Guàrdia Civil. Volent, també queda l'arc de l'antic forn morú que també se cita a les cròniques i que es troba a l'actual carrer Chulvi. Poc més, però suficient per a bastir un escenari digne i sense atrezzo, no tenim el magnífic castell de Banyeres de Mariola, però tampoc no tenim la necessitat de recórrer a estructures efímeres de fusta, com molt dignament per cert, fan algunes poblacions de notable tradició pel que fa els MIC. En altres paraules: estimem-nos, conscients de les nostres flaqueses, però també de les nostres forteses, estes últimes si volem, literalment, per què les tenim. Podrien dividir-se alguns actes a un recinte murallat primer, i després a un altre? Una fundació i presa musulmana i una posterior conquesta cristiana. Tot en un rerefons incomparable: entre muralles, palmeres i una Casa Reial novament dempeus d'on, amb plena sintonia amb un futur espai museístic seriós i per a orgull de la vila medieval, hi penjarien els penons i el senyal reial dels reis d'Aragó. Tot genial sobre el paper.

Ara bé, com bé parlàvem a l'inici significar-se és important, i volent, pot adquirir un valor

més gran que les restes materials. Els espais ajuden en la complexa tasca de significar-se i legitimar-se, aprofitem-los. Els MIC poden esdevindre un excel·lent revulsiu per traure múscul de l'esplendor passat, reivindicant el paper de la ciutat en la història andalusina del Xarq al-Andalus primer, i del Regne cristià de València després. La posada en valor del patrimoni local restant de l'època, suposa un escenari perfecte per a reivindicar l'antic solar de la Vila i els seus espais, però també un motor excel·lent per als MIC, una relació que ha de ser vinculant i recíproca: festa i patrimoni. El contingut sense un continent, mor, o el que és el mateix, allò que no es dota de contingut, acaba perdent el seu sentit i desvinculant-se de la seua raó de ser i al final, cau o s'assola, a Alzira d'això en sabem molt. Les muralles d'Alzira són l'escenari perfecte.

Ara els MIC, estan cristal·litzant el que d'ací a molts anys serà un patró esquemàtic i ritual, o potser no. Esta festa de jove trajectòria disposa d'una excel·lent palanca de promoció, aprofitem-la, fem-la nostra, dignifiquem-la i signifiquem-la: reivindicuem les muralles com a punt neuràlgic d'unió i identitat de la festa, la seua Casa Reial, amb una posada en valor digna i amb harmonia amb la seua història, una harmonia en tots els sentits: estètica, rigorosa i arquitectònica, sense estridències, qualitats a les que els poders públics de la ciutat hauran d'estar a l'altura per cosir la capital de la Ribera al seu passat de forma seriosa, i amb ell, cosir una festa que està acabada de teixir, però que ha vingut per a quedar-se: els Moros i Cristians de la Vila d'Alzira.

L'home de pell bruna

 Tomas Llopis Guardiola, professor i escriptor, guanyador de l'últim Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira amb *Cremareu aquesta carta*.

(En 1609 el marquès de Caracena, lloctinent i capità general de València a instàncies del rei Felip III, va executar una ordre reial que deia: *"he resuelto se saquen de esse reyno y de los de Castilla todos los moriscos que hay en ellos"*.)

Entre els esbarzers secs encara s'alçava un pany de paret de pedra. Mirada de lluny, a la dreta tenia l'alçada del que, coneixent l'arquitectura local, devia haver estat el corral de la casa; a l'esquerra, en canvi, era el doble d'alta i tenia la inclinació pròpia d'una teulada que ja no existia. Però allò que cridava especialment l'atenció era l'obertura del que fou en algun temps una finestra. Per aquella finestra, en algun temps, algú, entre els udols d'algun llop, devia haver contemplat la lluna.

L'home de pell bruna i cabells arrissats s'aturà a unes cinquanta passes de l'antiga construcció, respirà profundament i deixà caure en terra una gran bossa bruta i rebregada. L'obrí i en tragué un paper esgrogueït i vell, el consultà: un camí conduïa a una casa que semblava la reconstrucció de la que ara, en part, tenia davant els seus ulls i tornà a mirar el vell plànol. Just a l'angle posterior de l'edificació dibuixada hi havia una marca ben vistent. Al peu de l'esquema es podien llegir unes ratlles escrites en àrab.

L'home de pell bruna, com si esperés el moment de continuar la marxa, mirà com el sol es ponia a l'horitzó, però devia haver arribat a temps, el sol era just al punt en què l'ombra de la paret tocava la penya que era marcada al plànol just a la dreta de la senda, més o menys on ell es trobava ara. Avançà, doncs, comptant les passes, trenta cinc exactament, en direcció a la marca del paper. Allà, segons el mapa, de-

via haver-hi una figuera, però en la realitat no quedava ni rastre d'aquell arbre. Mirà en totes direccions cercant una explicació al seu error, però arribà a la conclusió que els arbres són efímers i generalment tenen poca paciència quan es tracta d'esperar un retorn que s'havia demorat massa. Mirà cap a la vella finestra i tancà els ulls uns segons com esperant en va que aparegués la lluna.

L'home de pell bruna tragué de la vella bossa una aixada puntera que enfilà per l'ull al mànec que fins llavors li havia servit com a bastó de caminant i, quan ja la tingué ben ajustada, es posà a cavar un clot en aquella terra, erma de tant temps. L'excavació havia de ser bastant profunda i li calia molta paciència, però no tanta com havia tingut fins arribar al punt exacte que era marcat en un plànol conservat de generació en generació fins que ell havia pogut passar la mar, la mateixa que, segons li havien contat, els seus avantpassats havien travessat duent com a únic equipatge la pena al sarró i la incertesa als ulls.

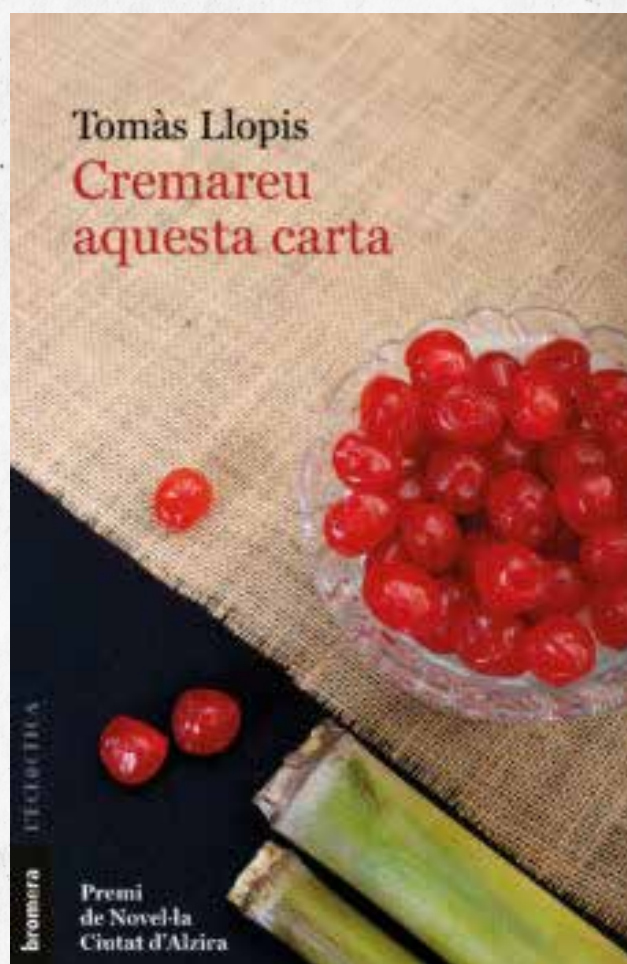
L'home de pell bruna i ulls negres com la nit continuava cavant i la suor li regalimava pel front. De sobte, l'aixada féu un so metàl·lic i ell, amb les mans nues i els ulls emocionats, escarbotà la terra fins que va quedar al descobert una vella caixa de ferro de petites dimensions i ja molt deteriorada. Amb una veneració gairebé religiosa, l'agafà i la posà damunt el cúmul de terra que havia anat formant amb el seu treball, no li costà gens d'obrir. A l'interior, ben embolicada amb teles gruixudes trobà una gran clau de ferro. Ja ho tenia, era la clau de casa, aixecà els ulls al cel i amb aquell objecte a les mans avançà cap a la paret que fou testimoni d'altres temps. Inútilment cercà la porta, justament la façana era un enderroc de

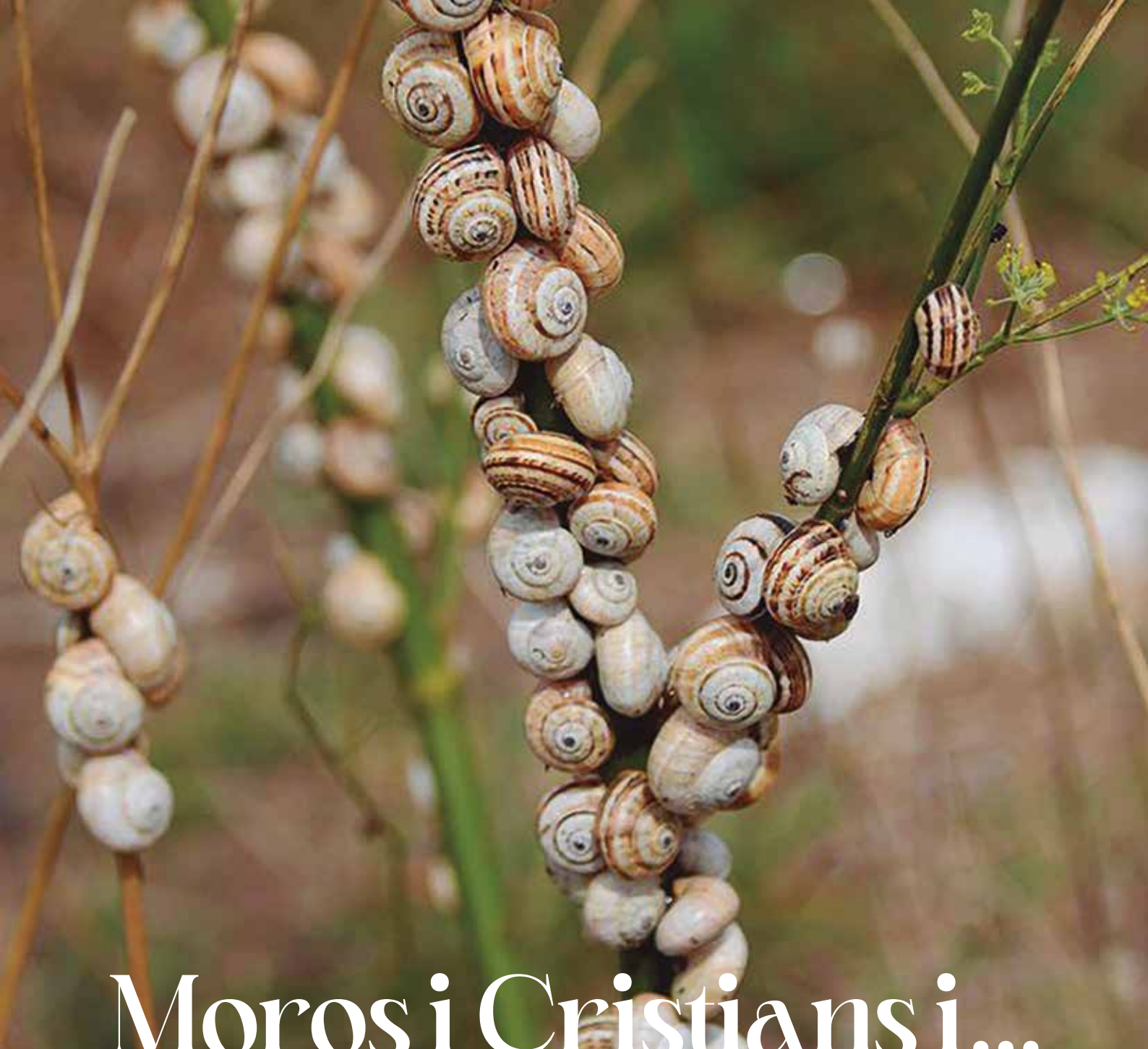

pedres, i tornà a mirar cap a la finestra per on, ja en hora foscant, la lluna treia una banyeta.

No gaire lluny d'aquell indret solitari, al poble, eren festes i s'hi encaminà amb la intenció de demanar sopluig i de passar la nit en lloc habitat. Els carrers li aparegueren profusament decorats i il·luminats i sentí unes músiques com si el cridassen. Anà a buscar-les i trobà un carrer amb gent asseguda a banda i banda i una desfilada de guerrers vestits de manera molt estranya com preparats per a una guerra que mai no havia de tenir lloc. Aquella escena li resultà insòlita. A vora seu, ocupant la primera fila de cadires, hòmens i dones de cabells rossos i pell molt blanca, per bé que un poc torrada pel sol, disparaven llurs càmeres contra els descarregats arcabussos de les exòtiques filades festives.

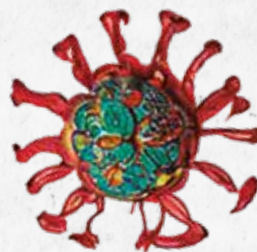
L'home de pell bruna mirà la gentada i féu un somriure enigmàtic —per damunt les cases surava un tall de lluna—, acaricià la vella clau de ferro que encara duia a la mà i va mussitar de forma inaudible: Allah akbar («Al·là és el més gran!»), guerrers: si mai veieu envaït el vostre país, si mai sou derrotats, si mai perdeu la terra on heu nascut, només llavors entendreu què volen dir les claus inservibles. I la música continuava sonant.

Moros i Cristians i... Avellanencs

Tot el món coneix que els caragols grans són cristians i moros, per això, continuant amb l'analogia de la caragolà, a l'apartat del llibret per als menuts de les filaes i comparses l'anomenarem AVELLANECS, és a dir, els caragols xicotets.

El Pirata Covid

Vos furtaré les rialles,
el vent, la pluja i el sol.
L'olor a nou de les motxilles,
el pati, la porteria i els gols.

Me'n portaré els secrets i els somriures,
els llibres dels professors,
el timbre, la fila i els esmorzars
i totes les excursions.

Vos furtaré les Falles i Carnestoltes,
les disfresses i els colors.
Me'n portaré el Nadal, la pissarra i les
finestres.
o hi haurà fred ni calor.

I jo d'amagat, assegut al meu racó,
faré inventari del botí:
"açò sí, açò no...",
Ja vos ho tornaré a poc a poc.

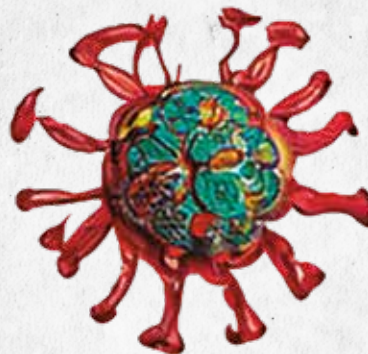
I és que m'encanta furta,
soc pirata i bandoler,
un dia vos furtaré les paraules
i les lletres, també!

M'enduré l'abecedari, les llibretes i diaris
i els contes oblidareu.
No quedarà cap història dins la vostra
memòria
i ja res recordareu.

Jo vull ser el protagonista
eixir en la tele, a les notícies,
que només parlen de mi!
Eixir en totes les revistes!

I així poder aconseguir
Que tot el món es fixe en mi
Que tot el mon em mire a mi
i amb cinc lletres construir
Una paraula màgica,
Que tot hauran de repetir!
COVID, COVID...

Poesia en temps de pandèmia, Joan
Llorenç Ardit Salvador, 2023
XXIII Premi d'Experiències i Innovació Edu-
cativa Ciutat d'Alzira
CEIP Garcia Lorca d'Alzira

EL PRÍncep JAUME

Jaume el Conqueridor (Montpeller 2 de febrer del 1208 - Alzira, 27 de juliol del 1276). Rei d'Aragó, rei de Mallorca, rei de València, comte de Barcelona, comte d'Urgell i senyor de Montpeller. Començà a regnar a l'edat de 10 anys assistit pel Consell Reial, regnà 58 anys i morí a l'edat de 68 anys. Està enterrat al Reial Monestir de Santa Maria de Poblet.

El propi rei conta la seua vida i peripècies, guerres i pactes, grans batalles i detalls de la seua vida íntima en la CRÒNICA DELS FETS.

Ara podeu llegir les peripècies de la infantesa del rei en Jaume i veureu com, tot i que era rei, no ho tingué gens fàcil.

Fill de Pere II d'Aragó i de Maria de Montpeller, el nostre futur rei va ser engendrat de manera casual, segons diu la llegenda. El rei Pere no volia veure la reina però un cavaller, amb enganys, fent-li creure que passaria la nit amb una dama que cortjava el monarca, va aconseguir dur-lo al palau on l'esperava la reina Maria. I en aquest palau de Montpeller va nèixer el 2 de febrer de 1208. La reina, en agraïment a Déu, va ordenar encendre dotze ciris amb els noms dels apòstols, manifestant que el ciri que més temps durara encès donaria el nom del seu fill, cosa que va succeir amb el que portava el nom de l'Apòstol Jaume.

No sols els naixement fou miraculós ja que Jaume va patir un atemptat. Barons envejosos del rei pensaren en matar-li l'hereu i, quan dormia en el seu bressol, li llançaren una gran pedra des d'un forat que feren a la teulada. El bressol es va trencar però el futur rei no va patir cap mal i a tots els va semblar un gran miracle.

La infància de Jaume I va ser molt difícil perquè son pare va deixar la reina Maria i el fill per seguir lluitant en les guerres al Migdia francès, El 1210 Pere el Catòlic va comprometre en matrimoni el seu fill amb la filla de Simó de Montfort, el seu enemic, enviant-lo a Carcassona perquè el seu futur sogre exercís com a tutor del jove príncep. Jaume mai no s'hauria imaginat que al cap de tres anys el seu tutor seria el responsable de la mort del seu pare en la batalla de

(Portada del llibre *Jaume I el xiquet rei* de Sergio Gustavo Cabrera, il·lustracions de Dídac Pla, editorial Sargantana)

Muret (1213). I tampoc no s'hauria imaginat que aquell mateix any perdria la seua mare.

Abans de morir a Roma, Maria de Monpeller va deixar escrit al seu testament que encomanava la tutela del seu fill als templers. El 1214, el jove rei va ser alliberat i es va desplaçar al castell de l'Ordre de Monsó, ben lluny del poder dels nobles. Allí aprengué totes les disciplines necessàries

per exercitar-se en les arts de la guerra i del coneixement. L'única distracció del jove monarca era eixir a caçar amb un falcó i un dia perseguint un porc senglar va arribar a una ermita a la porta de la qual hi havia un vell de barbes blanques. El príncep li demanà refugi i aliments i el bon ermità li donà el que tenia. El rei continuà visitant aquell home savi que li explicava la història de la seua família, el poder que la noblesa perseguia i el formava amb bons consells.

El regnat de Jaume es va iniciar amb sis anys sota la protecció especial del papa Inocenci III, amb un consell de regència integrat per aragonesos i catalans, presidit pel comte Sanç, fill de Ramon Berenguer

IV i besoncle de Jaume que gestionava els assumptes públics en aquests primers anys.

I això serà una altra història.

(Adaptació de *Cròniques d'un rei*.

1. *El príncep*. 2. *El Conqueridor*.

Autor Víctor Decofrens (pseudònim de tor Gomez Labrado, ed Tabarca, València, 1993).

(Detall del Llibre de privilegis d'Alzira "**Aureum Opus**". Miniatura de Jaume I a la primera pàgina. Arxiu Municipal d'Alzira).

Ldealitzar un temps, uns dolços records

Nodrir la memòria més personal

Fabricar somnis a partir de mirades

Acovardir qualsevol moment d'oblit

Naufragar cap a un nou món desconegut

Transformar cadascun dels indrets prohibits

Ensopir-se en un món d'infants i de fades

Sublimar uns jardins plens de fantasia

Agitar forces sense aclucar els ulls

MARIA CALVO
La línia. Editorial Neopàtria

Conten a Alzira
que vivia en la vila
la dona del Rei Jaume,
nostra Na Violant d'Hongria.

Corona daurada
vestida de blau safir
amb ribets d'or decorada,
Majo Román fa la seua entrada

Elegida per representar la festa
junt al seu marit avança fins la conquesta
encapçalant l'entrada cristiana
fins que l'última de les torres siga seua.

Benvolguda Na Violant,
les tropes del Rei Jaume
vos juren fidelitat
per que eres la joia de la nostra ciutat.

(Betlem Santacreu Trinidad)

Directiva Federació

Presidenta

Creu Casañ

Na Violant d'Hongria

Maria José Roman

Secretaria

Encarna Sifre

Vicepresidències

Isa Zanón

José Gabriel Piera

Sandra Felguera

Juan Santacreu

Juan Manuel Merenciano

Delegació Llibret i Ambaixada

Pura Santacreu

Betlem Santacreu

Xarxes socials, arxiu i concurs de cartells

David Chordà

Delegació intendència i campament

Tomàs Castany

Tomàs Giménez

Representants Assemblea

Adela López

Rosa Villena

Àngela Valera

Concha Vidal

David Chordà

Rosa Martínez

Joan Carles Costa

Emilio Alfonso

Laura Pla

Maria Lucia Trinidad

Paco Chillaron

Manu Cardona

Juan Alfonso Gómez

Juan Miguel Antón

Agustin Gómez

Carmen Puig

JUNTOS,
DESAFIEMOS LA RUTINA

REVISA TU VISIÓN
Y AUDICIÓN

- Especialistas en progresivos
- Control de miopía y terapia visual
- Especialistas en visión pediátrica
- Adaptación lentes de contacto
- Telediagnóstico
- Audiología

Reserva tu cita en:
962414823 635027835
Avda Santos Patronos, 18
46600 Alzira

Editorial MIC
902 271 902
www.editorialmic.com

EXPOSICIÓN TEMPORAL (Temporary exhibition)

SIGNO DE UNA ÉPOCA
A sign of the times

PASO

CANO GARCÍA
CHIRINO
FEITO
FRANCO
MILLARES
RIVERA
SAURA
SERRANO
SUÁREZ
VIOLA

22.09.2023
- 07.01.2024

Museo
Casa Botines Gaudí
LEÓN

Organiza

FUNDUS

CASA BOTINES
Gaudí 2023

Colabora

Editorial MIC

MonteCredit

renfe

FERNÁN-GÓMEZ
Arte Contemporáneo

Alzira

CALIDAD
GARANTIZADA

Tfn: 962 455 297

CUIDAMOS LA SALUD
DE SU VEHÍCULO

ABIERTO COMO
SIEMPRE 24 HORAS
TODOS LOS DÍAS DEL AÑO

Carrefour
express

**MEJORAMOS POR
Y PARA USTED**

 CEPSA

gow

¿Conoces el club Cepsa Gow?
Hazte sociow y llévate hasta
5€ de saldow*

¡Únete ya!
Pregúntanos o
escanea este código.

* 5€ de saldo a obtener en dos consumos con Cepsa Gow de un importe igual o superior a 30€. Con el primer consumo se obtienen 3€ de saldo y con el segundo 2€. Para más información consultar bases legales de la promoción en www.cepsa.es/prom/Baseslegales/PromocionBienvenidaGowES.pdf